

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22

PHILIP DUŠECI
NIJE VAŽNO GDE, VAŽNO JE NA ČEMU...

Jarački put bb
22000 Sremska Mitrovica
+381 22 624 665
www.duseciphilip.com

hraná
produkt

hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA

Godina V • Broj 85 • 15. april 2016. • cena 40 dinara

сремске
новине

POLJOPRIVREDA

ODVODNJAVANJE

Foto: M. Mileusnić

U Bosutu je tokom protekle tri godine dosta urađeno na sanaciji i održavanju kanalske mreže, rekonstruisano je preko 11 kilometara, a pre nekoliko dana završeno je kopanje kanala dužine 470 metara u potesu Široko polje.

Prema rečima načelnika Gradske uprave za

urbanizam, komunalne i inspekcijske poslove **Vladimira Petkovića**, tokom prošle godine sanirano je oko pet kilometara kanalske mreže, a vrednost radova je bila oko tri miliona dinara. Radilo se i pre poplava, a i nakon toga, kako bi se stvorili uslovi za odvod vode sa njiva i sливова.

Strana 7.

U OVOM BROJU

POTREBNA NOVA
AGRARNA POLITIKA:

**Budućnost,
povratkom u prošlost!**

Strana 3.

TROVANJE PČELA U ŠIDU:

**Ostali bez
160 košnica**

Strana 10.

RADENKOVIĆ • POLJOPRIVREDNIK DRAGAN STANIĆ

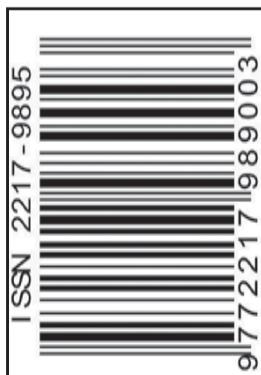
**Teško je,
ali se borim**

Povrtar, ratar i stočar, sve je to 37-godžinski **Dragan Stanić** iz Radenkovića. On u svom posedu ima 25 hektara obradivih površina, od toga na oko 2,5 hektara je posaćeno povrće, a u oborima trenutno ima oko 250 svinja, 25 krmača i 50 junadi.

Strana 11.

**SMS
MALI OGLASI
063/8526-021**

JARAK • POVRTARSKA PORODICA PAUNOVIĆ
**U plastenicima
120.000 stabljika rasada**

Strana 20.

**produktna berza ad
novi sad**

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail:nsberza@unet.rs, www.proberza.co.rs

od 4.4. do 8.4. 2016.

- Stabilna cena pšenice
- Rast cene kukuruza
- Rast cene soje

INTERVJU • NENAD KATANIĆ, POMOĆNIK MINISTRA POLJOPRIVREDE VLADE REPUBLIKE SRBIJE

Našem poljoprivredniku moramo pomoći

- Ni u EU ne znaju šta će sa mlekom, svinjskim mesom, predstavlja novi problem za državu. Mi smo suviše mali, i moramo biti pošteni u razgovoru sa našim poljoprivrednicima u tome, gde i u čemu možemo biti konkurentni, šta to možemo proizvoditi, a da budemo sa evropskim farmerima rame uz rame – rekao je Katanić za naš list

Ono što se može definisati kao jedna optša ocena rada Ministarstva poljoprivrede Republike Srbije u 2015. i početkom 2016.godine, jeste donošenje niza novih Zakona, kao što su Zakon o podsticajima, Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Zakon o stočarstvu, a u najavi je i čitav set zakona koji se tiče zaštite bilja, odnosno bezbednosti hrane, i on bi trebao da bude donešen odmah nakon završenih izbora, i formiranja nove republike Vlade.

pomoćnik ministra poljoprivrede u Vladi Republike Srbije **Nenad Katanić**, nadležan za poljoprivrednu politiku, za „Sremsku poljoprivredu“ kaže da je bilo mnogo zakonodavnih aktivnosti, puno toga je dobrog urađeno i usaglašeno sa zajedničkom poljoprivrednom politikom EU.

- Ljudi najviše reaguju na smanjenje subvencija. Mi smo bili stava da, bez obzira na termin održavanja izbora, jer svakako da ta odluka nije popularna, ne želimo da se bavimo jeftinom politikom i samo odlažemo problem. Jednostavno, suština je da novac koji smo zaradili i imamo u budžetu, možemo da trošimo. Pored uvođenja reda u javne finansije, smanjenja plata i penzija, došao je red i na poljoprivrednu. Bili smo stava da najsensibilniji deo, a to je stočarstvo, pokušamo da zaštitimo. Tu smo ostavili subvencije kakve su i bile, neke smo čak i povećali. Tokom čitave prošle godine, a tako i početkom ove, nizom mera branimo sektor proizvodnje mleka, i sektor proizvodnje svinjskog mesa. To je nešto što je obeležilo ovaj period – rekao je Katanić za naš list.

Situacija na celoj teritoriji EU od nastupanja krize između EU i Ruske federacije, kao i kriza u odnosima između Turske i Rusije, se takođe odrazila i na naše tržište, i na to niko nije mogao računati.

- Ni sama EU nije bila spremna na to. Ukinjem kvota na proizvodnju mleka, računali su na svega 1 do 2 posto nekavki poremećaja, međutim oni su praktično preplavljeni ogromnim količinama mleka. Ali oni su daleko spremniji, i imaju veće budžete. Mogu da reaguju i intervenišu nekim merama koje mi još nemamo, i nisu zakonom definisane. Sve su to kratkoročne mere, i to ljudi treba da znaju. Neko lagerovanje mleka u prahu, interventni otkup preko nekih institucija. Mi za sve to nemamo dovoljno para, a nemamo ni Zakonom definisane mogućnosti. Naše Robne rezerve nemaju mogućnosti kao nekada, imaju ograni-

Nenad Katanić

ničena sredstva, i praktično donošenjem novog Zakona o uređenju tržišta će biti jasno određena uloga te institucije.

Ima mišljenja da je veći problem od subvencija, disparitet između cena đubriva, nafte, repromaterijala, od cene poljoprivrednih proizvoda.

- To bi bilo gotovo idealno, i to je nešto što je pamćenje naših poljoprivrednika na vreme kako je to nekada bilo. Mogli su da računaju, kada prodaju nekoliko tona pšenice, šta su za taj novac mogli da kupe, koliko mineralnog đubriva, nafte, nešto od mehanizacije, itd. Uvođenjem liberalnog tržišta, država više nema tu ulogu, niti mogućnost da na taj način interveniše. Privatizacija je učinila svoje, silosi, hladnjake, klanice, mlekare, su u privatnom vlasništvu, i ono na čemu puno

Kupovina nove mehanizacije jedini način naš poljoprivrednik bude konkurentan sa evropskim farmerima

Mnogi kažu kako su u EU mnoge veće subvencije, ali malo njih ističe da su tamo i obaveze, i uslovi da bi se ostvarile subvencije, mnogo veće. Poljoprivrednik mora ostvariti niz preduslova, uložiti značajna sredstva, i to je činjenica koju treba jasno reći

moramo da radimo, i da savetujemo naše poljoprivrednike, jer da rade preko svojih asocijacija koje moraju biti poslovno orijentisane. Treba zapošljavati mlade, stručne ljudi. Proizvodnja mora da se ugovara, da se repromaterijal ugovorenog kupuje po jeftinijoj ceni, da se plan proizvodnje uskladi sa potrebama tržišta, kupaca i okupljivača. To je nekakav sigurniji put da se nešto što se proizvede, može po korektnoj ceni prodati, i na vreme obezbediti potrebna nova novčana sredstva. Ubeden sam da će donošenjem novog Zakona o uređenju tržišta, dobar deo problema biti rešen. Mnogi kažu kako su u EU mnoge veće subvencije, ali malo njih ističe da su tamo i obaveze, i uslovi da bi se ostvarile subvencije, mnogo veće. Poljoprivrednik mora ostvariti niz preduslova, uložiti značajna sredstva, i to je činjenica koju treba jasno reći. Pored toga što su manje subvencije, prošle godine smo imali oko milijardu i po dinara, a ove oko tri milijarde za investicije. Mislim da je to jako važno. Kupovina nove mehanizacije, opreme, kupovina novih kvalitetnih priplodnih grla, investiranje u silose, hladnjake, višegodišnje zasade, je pravi put i jedini način da se naš poljoprivrednik sposobi da bude dovoljno konkurentan sa evropskim farmerima.

Poljoprivrednici često ističu uticaj uvozničkog lobija, koji se direktno odražava na cenu njihovih proizvoda, i njegov plasman. Vlade zemlja EU, štite svog proizvođača svojom poljoprivrednom politikom.

- Neko pre nas je 2006 - 2007. godine potpisao Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Mi se ponosamo odgovorno i dužni smo da realizujemo preuzete obaveze. Imali smo 10 godina poprilično fleksibilne uslove za izvoz naših poljoprivrednih proizvoda prema EU, sa carinom koja je bila nula posto. Zašto mi nismo koristili određene kvote, zašto nismo mogli da prodamo, ili proizvedemo nešto, ozbiljno je pitanje. Sada i kriza o kojoj sam govorio, gde ni u EU ne znaju šta će sa mlekom, svinjskim mesom, predstavljati novi problem za državu. Mi smo suviše mali, i moramo biti pošteni u razgovoru sa našim poljoprivrednicima u tome, gde, i u čemu možemo biti konkurentni, šta to možemo proizvoditi, a da budemo sa njihovim farmerima rame uz rame. Zna se vrlo dobro šta je jedna Danska u EU, koja sa nekoliko miliona stanovnika proizvede 33 miliona svinja, dok Srbija sa približnim brojem stanovnika, proizvodi 2 miliona. Zato treba prema ljudima biti pošten, napraviti zajedno jednu strategiju i videti u kom pravcu treba ići.

Uskoro treba da se formira lokalni akcioni tim između Opština Ruma i Irig, kako bi zajedno konkurisali za predpristupne fondove EU, i iskoristili sredstva iz IPARD programa.

- Ovo je apsolutno važan korak. Ni jedna zemlja članica EU se nije značajno razvila u delu poljoprivrede, bez korišćenja predpristupnih fondova. Domicilna sredstva iz nacionalnog budžeta, koristićemo za male i srednje farmere, dok će oni nešto ozbiljniji farmeri koji budu mogli u startu da investiraju u nešto, imati mogućnost korišćenja predpristupnih fondova. Reč je o sumi od 175 miliona evra za nadne četiri godine. Prepostavka je, kada se to preračuna po formuli koju oni koriste, da će Srbija ulaskom u EU, imati godišnje na

raspolaganju preko milijardu i dve stotine miliona evra. Ne moram govoriti koliko će to značiti našoj poljoprivredi. Vrlo je bitno da ovih nekoliko godina iskoristimo pametno, da osposobimo naše farmerе da budu dovoljno sposobni da i te predpristupne fondove koriste. Imamo dovoljno poljoprivrednih stručnih službi, ali moramo zaposliti još mlađih, obrazovanih ljudi, kako bi stvorili jedan pravi servis poljoprivredni koji će biti na usluzi svim farmerima. Oni bi pružili dragocenu pomoć oko svih nejasnoća, tačnog i preciznog popunjavanja potrebnih obrazaca i formulara, i omogućiti pripremu svega onoga što je potrebno, kako bi poljoprivrednik mogao da za ova sredstva konkuriše.

Mnogo bure je izazvao Zakon o poljoprivrednom zemljištu. Kakav je Vaš komentar?

- Ono što je bila osnovna ideja zakonodavca je da po prvi put omogući malim farmerima, da sa podizanjem kredita na rok od 10 godina, mogu da kupe određenu površinu poljoprivrednog zemljišta. To je sigurno dobro, i za to su bile sve asocijacije, udruženja, i oni su to čak i predlagali. Sa druge strane daje se mogućnost da strani investor sa registrovanjem firme u našoj zemlji, ili naši udruženi poljoprivrednici, mogu na 30 - 35 godina da zakupe poljoprivredno zemljište. Apsolutna je dezinformacija da se zemlja prodaje strancima. Vrlo je važno da lokalna samouprava prepozna investitora, ima jasan uvid čime se on bavi, odredi šta je dominantna proizvodnja na tom terenu, i da li je ta investicija od značaja za tu lokalnu samoupravu, kao i da poljoprivrednike koji na njenoj teritoriji žive i rade. Lokalna samouprava može, ali i ne mora da izda zemljište, i na njoj, i njenim građanima leži ta odluka. Kada je reč o uzurpatorma zemljišta, data je reporutora Vlade Srbije. Zakon je jasan, i ta aktivnost mora da se spreči. Jeste, bilo je kašnjenja, neusklađenosti propisa i vremena. Sve je to uticalo na ovu situaciju, i sada je potrebno naći najbolje rešenje. Ubeden sam da će sve biti urađeno po slovu zakona, da će lokalne samouprave doći do svojih sredstava, ali i da zakupci zemljišta neće biti oštećeni. Naši poljoprivrednici su uvek bili vredni ljudi, i u najtežim uslovima su obradivali zemlju. I ove setve oni su na njivama, a na nama je da se borimo sa problemima i isplatimo ih na vreme. Vremenske prilike nisu tako loše, i ja se nadam da ovo može biti jedna uspešna godina.

M. Ninković

**SREMSKA
POLJOPRIVREDA**

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Miljan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović **• MARKETING:** 063/8526-021 **• STAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Stamparije "Forum" Novi Sad **• E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs **TELEFON/FAX:** 022/610-144 • Registarski broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) . - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

BEOGRAD • MINISTARKA SNEŽANA BOGOSAVLJEVIĆ BOŠKOVIĆ:

Set mera za mlade poljoprivrednike

Ministar poljoprivrede i životne sredine prof. dr Snežana Bogosavljević Bošković je na predavanju studentima visoke poljoprivredno-prehrambene škole strukovnih studija u Prokuplju, ukazala da će kada Srbija postane zemlja članica EU, biti u mogućnosti da koristi EU sredstva za set mera koje se najviše tiču mlađih.

To se odnosi na mere za pokretanje sopstvenog biznisa mlađih poljoprivrednih proizvođača, mala poljoprivredna gazdinstva, osnaživanje žena da ostanu u ruralnim područjima, razvoj nepoljoprivrednih aktivnosti na selu, kao i mera za prenošenje poljoprivrednog gazdinstva na mlađog poljoprivrednika, navela je Bogosavljević Bošković.

Stopa nezaposlenosti u ruralnim područjima je visoka, sa posebno izraženim učešćem mlađe populacije, rekla je Bogosavljević Bošković na predavanju o stanju i perspektivama poljoprivredne i politike ruralnog razvoja u Srbiji, kao i realizovanim aktivnostima u sferi podrške

Ministarka Snežana Bogosavljević Bošković

mladima i u oblasti promocije nauke i njihovog značaja za poljoprivredu i ruralni razvoj.

- Zabrinjava činjenica da u ukupnoj nezaposlenosti u ruralnim područjima mlađi uzrasta od 15 do 29 godina čine visokih 36,1 odsto. Usled ograničenih mogućnosti zapošljavanja mlađi rešenje svog statusa nalaze u povremenim, ili najčešće, trajnim migracijama, što se posebno odnosi na mlađu žensku populaciju - kazala je Bogosavljević Bošković.

Ministarka Bogosavljević Bošković je objasnila da ovakav strukturni problem, zapošljavanje mlađih, predstavlja proces koji nije moguće rešiti jednom merom jednog državnog organa, već zajedničkim akcijama i multi-sektorskim pristupom koji treba da obezbedi da se korak po korak utiče na podizanje kvaliteta života mlađih u ruralnim područjima kroz povećanje zaposlenosti i revitalizaciju ruralnih područja Srbije, ali i osnaživanje mlađih ka preuzimanju sopstvenih inicijativa i njihovo uključivanje u procese samozapošljavanja i zapošljavanja.

Bogosavljević Bošković je zaključila da u narednom periodu treba raditi i na razvijanju omladinskih zadruga i udruženja mlađih koja se bave poljoprivredom i ruralnim razvojem, i da zajednički strateški cilj treba da bude veća integracija mlađih u lokalnu zajednicu, kao i njihova participacija u procesima izgradnje i razvoja lokalnih zajednica.

S. P.

BEOGRAD • POTPISANI UGOVORI SA POSLOVNIM BANKAMA

Povoljni krediti

Banke spremne, već od maja poljoprivrednici mogu da računaju na kredite po kamatnim stopama od tri odsto

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine i Uprava za trezor potpisali su osmog aprila sa 10 banaka koje posluju u Srbiji, ugovore koji omogućavaju poljoprivrednicima uzimanje kredita po kamatnim stopama od tri odsto.

Ministarka poljoprivrede i zaštite životne sredine Snežana Bogosavljević Bošković kazala je novinarima, nakon potpisivanja ugovora da je za namene sufinasiranja kamata na kredite poljoprivrednicima, ministarstvo opredelilo 800 miliona dinara.

- Poljoprivrednici će zahvaljujući danas potpisanim ugovorima, moći da konkurišu za kredite po trenutno najpovoljnijim kamatama, od tri odsto, a razliku u kamati bankama će nadoknađivati Ministarstvo poljoprivrede - kazala je Bogosavljević Bošković.

Ona je podsetila da je Ministarstvo poljoprivrede i prošle godine sa bankama potpisalo ugovore o kreditima za poljoprivredu po sufinasiranim kamatama, i da su zahvaljujući njima investicije u poljoprivredi bile oko šest milijardi dinara.

- Očekujemo da poljoprivredni koriste ove kredite jer je greški period godinu dana. Oni se mogu koristiti za nabavku domaćih životinja, opreme, ali i za sve vidove poljoprivredne proizvodnje" - kazala je ona.

Bogosavljević Bošković je navele da je resorno ministarstvo danas potpisalo ugovore i sa pet osiguravajućih društava, o regresiranju 40 odsto premije osiguranja useva, životinja i svih ostalih vidova poljoprivredne proizvodnje.

Predstavnici banaka su kazali da su oni spremni i da već od maja poljoprivrednici mogu da računaju na kredite po kamatnim stopama od tri odsto.

Ministarstvo poljoprivrede i Uprava za trezor danas su potpisali ugovore sa Komercijalnom, Pro kredit, Agrikol, Hipoalte adrija bankom, bankom Inteza, Sberbankom, AIK, NLB Unikredit i OTP bankom. Ugovori su potpisani i sa Dunav, Đenerali, Triglav, Globos osiguranjem i DDOR-om.

S. P.

POGLEDI

Budućnost, povratkom u prošlost!

Kreatori agrarne politike ističu, da bi s novom Vladom trebalo da se uspostavi i nova agrarna politika Srbije. Jer, dosadašnja politika je predviđala rast, ali smo u 2015. godini imali fizički pad proizvodnje od osam odsto!

Piše: Branislav Gulan

Republici Srbiji za njenih 631.000 poljoprivrednih gospodinstava potrebna je nova agrarna politika. Treba nova politika, akcioni plan ili strategija svejedno je kako će se zvati, ali je važno da donese rezultate! Politika mora biti realna i ostvariva. Pored nove Vlade, očekuje se da će je usvojiti i budući sastav Skupštine Srbije. Tako će ona biti dugotrajna, i obavezivati sve buduće vlade i ministre. A, ne samo da traje od jednog do drugog ministra. A, njih je od demokratskih promena 2000. godine, do danas bilo 12!

Republika Srbija je zemlja sa 5,2 miliona hektara poljoprivrednih površina (koristi se 3,35 miliona hektara), počiva na agraru i potrebljana joj je nova reindustrializacija u ovoj oblasti. Dakle, ono što postoji, agrarna Strategija koju je donela Vlada Srbije, 21. jula 2014. godine nije donela očekivane rezultate! Jer, u prvoj, 2015. godini sprovođenja

te Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja Srbije do 2024. godine, umesto planiranog rasta od 6,1, odnosno 9,19 odsto, imali smo fizički pad proizvodnje od osam odsto (podaci RZS)!

Ostvareni rezultati u sprovođenju Strategije, pokazali su da je to bio plan neralnih želja (200 eksperata-kreatora koji su napisali 145 strana)! Pokazala se tačnom recenzenciju Strategije, koju je radio dr Koviljko Lovern, profesor Ekonomskog fakulteta u Subotici, koji je između ostalog u recenziji, između ostalog, napisao: *Autori Strategije koristili su netačne podatke, pa je otuda i projekcija i vizija razvoja poljoprivrede bila potpuno neologična i besmislena. Izvedene projekcije pokazale su da će se poljoprivreda razvijati sasvim suprotno od razvojnih zakonitosti. Ono što su autori Strategije projektovali još ni jedna država nije uspela da ostvari. Šta više, bilo bi porazno za našu privrednu da smo je i mi ostvarili!*

Za postizanje ciljeva, pravaca i mera u novom budućem strateškom dokumentu, i njihovo prilagođavanje ambijentu, okruženju i najnovijim rezultatima popisa u poljoprivredi Srbije, odmah se mora krenuti ka startnoj osnovi za izradu akcijskih programa. Već se na skupovima ističe, da bi s novom vladom trebalo da se uspostavi i nova agrarna politika Srbije jer dosadašnja ne samo da nije dala rezultate već je generalisala brojne probleme naše poljoprivrede. Po Strategiji koju je usvojila vlada Srbije, ali nije upućena u Skupštinu Srbije, vizija razvoja poljoprivrede je potpuno nelogična i besmislena. Izvedene projekcije su pokazale da je poljoprivreda trebala da se razvija sasvim suprotno od razvojnih zakonitosti. Ono što su autori Strategije projektovali, još ni jedna država nije uspela da ostvari. Sta više, bilo bi porazno za našu privrednu da su se te želje ostvarile!

Dakle, dolazi nova vlada, verovatno i novi resorni ministar, i sada je potrebno izgraditi novu agrarnu politiku, identifikovati sve ograničavajuće faktore – a njih je mnogo, od nepovoljnog ekonomskog položaja pa do problema neuređenog tržišta i nedovoljnog udruživanja poljoprivrednika. Problem je i u spoljnotrgovinskoj razmeni srpskog agrara jer u strukturi izvoza dominiraju primarni poljoprivredni proizvodi, a ne prerađeni, s većom dodatnom vrednošću. Niz je i drugih problema koji se akumuliraju već decenijama i ozbiljna su kočnica razvoja poljoprivrede. Sad je prilika da se koncipira nova agrarna politika, za spas poljoprivrede, sela i Srbije. Jer, u Srbiji ima 4.709 naselja (čitaj sela) a u 1.034 imala manje od po 100 stanovnika. Sa nestajanjem sela, nestaje i Srbija. Novu agrarnu politiku treba kreirati na osnovu naših spe-

Sad je prilika da se koncipira nova agrarna politika, za spas poljoprivrede, sela i Srbije

cificnosti, ali i uvažavajući principе agrarne politike Evropske unije. To znači da se moramo osloniti na Zajedničku poljoprivrednu politiku Evropske unije, ali se moraju formirati i nove institucije za sprovođenje realne politike.

U prvom redu treba ospozobiti agencije preko kojih će se realizovati pretprištupni fondovi namenjeni našoj zemlji (da ne ostanu samo želja) i uvesti moderne metode vodenja realnih statističkih podataka, poput knjigovodstva na gazdinstvima, da bi mogli planirati i pratiti proizvodnju. Prioritet mora imati donošenje nove strategije razvoja prvo na nivou Vlade, a potom i Skupštini Srbije. S tim da se poseban akcenat stavi na koncept reindustrializacije bez kojeg privreda Srbije ne može ići napred. Ukoliko takvu strategiju usvoji skupština, odluak će onda obavezivati sve buduće vlade da je sprovođe.

U okviru tog koncepta agroindustrija treba da bude nosilac akcije i predstavlja veliku šansu. To znači nova strategija mora sadržati multifunkcionalni prilaz, koji uključuje i oporavku stočarstva, i organsku proizvodnju i agro-etno turizam. To su i odlike savremene poljoprivrede, kojoj i Srbija teži. Ali, pre svega, moramo obaviti i tranziciju, a najvažnija je tranzicija u našim glavama. Mnoge stvari kojima smo opterećeni treba da izbacimo iz dosadašnjeg sistema i modela! Znači da treba razvijati uspešan porodični biznis na poljoprivrednim gazdinstvima. To pruža šansu da se proizvodi što više zdravstveno bezbedne hrane, koju traži svetsko tržište.

(Autor je publicista, član Akademijskog odbora za selo SANU)

Preporuka EU!

Primera radi EU (koja godišnje uvozi 700.000 tona junećeg mesa) preporučila je Srbiji da može u narednih pola veka od nje godišnje da kupuje po 50.000 tona bebi bif. Da tome nismo posvećivali pažnju, najbolji podatak je iz 2015. godine kada je izvezeno samo 315 tona! Inače, od 1996. godine Srbija ima dozvolu od EU, za godišnji izvoz 8.875 tona bebi bif. Ali, nikada se toj cifri nismo primačeli. Sprovođenje nove, buduće, agrarne politike znači i napuniti prazne staje u Srbiji. Jer, posred već praznih staja kod većine od 350.000 registrovanih gazdinstava (gde postoji samo

15-20.000 junadi), one su prazne i u 200.000 praznih kuća u Srbiji! Prazne staje neće moći odjednom da se napune, ali boljom i stimulativnom agrarnom politikom, povratkom povereњa i radom iz godine u godinu – da! Primera, radi, pre dve i po decenije iz Srbije se godišnje izvozilo 30.000 tona bebi bif! Inače, vrednost agrarne proizvodnje u Srbiji u 2014. godini bila je pet, a u 2015. godini samo 4,63 milijarde dolara! Naš cilj mora biti prvo, da dostignemo nivo iz devedesetih godina prošlog veka, pa onda da idemo u povećanje! Dakle, budućnost Srbije se nalazi povratkom u prošlost!

SUDBINA ODUZETE ZADRUŽNE IMOVINE

Iskustvo i tradicija zadrugarstva

Organizovalnjem savremene poljoprivredne proizvodnje, prerade i prometa u zadrugama i njihovim savezima značajno se doprinosi obezbeđenju prehrambene sigurnosti zemlje, jačanju robnih rezervi i većem izvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Zemljoradničko zadrugarstvo kao sistem organizovanja poljoprivrednih proizvođača javlja se u Srbiji 1894. godine formiranjem prve zemljoradničke zadruge - štедno kreditne zadruge u selu Vranovu kod Smedereva, kada se po prvi put utemeljuju izvorni zadružni principi. Sve do donošenja Zakona o zemljoradničkim zadrugama, zadruge su poslovale na međusobnom dogovoru zadrugara, na slobodno izraženoj volji samih zadrugara. Ovakav svojevrstan vid ugovorne obaveze važio je samo u poslovnom krugu zadrugara. Ugovorna obaveza je mogla biti raskinuta u svakom trenutku bez trajnih posledica, što nije bila adekvatna osnova u poslovnom funkcionisanju zadrugara i zadruga.

Donošenjem Zakona o zemljoradničkim i zanatskim zadrugama (3. decembra 1898. godine) država je počela da podstiče i pomaže razvoj zadrugarstva u Srbiji. Stvara se po prvi put u Srbiji pravna osnova koja obezbeđuje pravilan razvoj i značaj zadružnog načina organizovanja zadrugara. Zakonom je, između ostalog, data mogućnost formiranja i višeg stepena organizovanja zemljoradnika i zanatlja u posebne glavne saveze (član 99). U stavu 2. pomenutog člana zakon precizira: "Zadatak je Glavnog Saveza često moralan i instruktivan; on je zaštitnik interesa svih zemljoradničkih zadruga, on je predstavnik svih zemljoradničkih zadruga.. Njega sačinjavaju sve zemljoradničke zadruge, Žemaljski Savez Zemljoradničkih zadruga (Zadržuna Agrarna banka), i Glavna Živinarska Zadruga".

Zakon je, takođe, predviđao mogućnost da se zemljoradničke i zanatske zadruge, posebno, mogu ujedinjavati u okviru sreskih, okružnih, ili žemaljskih saveza, radi postizanja efikasnijeg poslovanja svojih zadrugara.

Dakle, Srbija je zemlja sa velikim iskustvom i dugom tradicijom zadrugarstva. Ali, ona je zemlja bez zadrugarstva na kraju 2014. godine. Svaka vlast poslednjih nekoliko decenija obećavala je povratak zadrugarstvu, ali je ostala želja samo seljaka.

Vlasti su samo obećavale, ali nisu dozvoljavale da se seljaci organizuju u zadruge, kakve su nekada imali. Razlog je – vlast se plaši organizovanih seljaka. Jer, tada su ogromna snaga i velika glasaka mašinera. Jer, u Srbiji se poljoprivredom bavi oko dva miliona ljudi, a ima oko 631.000 poljoprivrednih gazdinstava. Vlastima je uvek najbolje, kada seljaci nisu organizovani, jer tada nemora od njih da strahuje. Želja seljaka je opet da budu u zadrugama, koje lične na one od pre jednog veka, ali njih nema...

Organizacija zemljoradničkih zadruga raznih specijalnosti

Zemljoradničke zadruge mogu da budu opšte, sa većim brojem delatnosti i specijalizovane (žitarke, voćarke,

ske, vinogradarske, stočarske, zadruge domaće radinosti), a organizuju ih zadrugari, specijalizovani robni proizvođači određenih vrsta roba (žito, voće, grožđe, povrće, meso, mleko i dr.). Zemljoradnicima treba omogućiti da mogu da formiraju i štедno-kreditne zadruge putem kojih bi se novčana sredstva zadruga stavlja u funkciju razvoja zadruge i ekonomskog jačanja zadruge. Nelogično je da se ova vrsta zadruga samo pominje u važećem zakonu kao poseban oblik zadružnog organizovanja. Osnivanje, organizacija, poslovanje, način upravljanja ovih zadruga potrebno je regulisati Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama.

Da bi zadruge obavljale svoju delatnost, potrebna su im i neophodna sredstva, kapital. Sredstva za osnivanje, početak rada i razvoj zadruge obezbeđuju se na različite načine. Jedan od izvora su udeli zadrugara. Visini udela odeđuju sami zadrugari počevši od delatnosti kojima treba da se bavi zadruga i od materijalnih mogućnosti zadrugara. Zemljoradničke zadruge se osnivaju i rade sa udelima.

Zadruga se ne može organizovati kao preduzeće ili drugi oblik organizovanja, niti se može pripojiti ili spojiti sa preduzećem ili drugim pravnim licem koje nije zadruga. Ovo je od veoma velike važnosti za očuvanje integriteta zadruga kao privrednih subjekata. U dosadašnjem periodu, zbog odsustva ovakve zakonske odredbe, druge organizacije, agroindustrijski sistemi, trgovinske ili druge organizacije su postupkom pripajanja veoma lako i brzo gasile zadruge, pretvarajući ih u svoje organizacije, najčešće radne jedinice.

Vertikalna i horizontalna integrisanost

Kao što je pomenuto, u sistem zadrugnog organizovanja, zadruge se po vertikali organizuju u saveze. Važeći Zakon je predviđao da se zadružni savezi zemljoradničkih zadruga osnivaju od određenu teritoriju.

Međutim, u praksi još uvek ovaj oblik integracije nije zaživeo. Organizovanjem zadržunog saveza kao poslovog sistema čiji je model prikazan (povezivanje zemljoradničkih zadruga preko kojih se organizuje primarna poljoprivredna proizvodnja kod zadrugara i subjekata prehrambene industrije, specijalizovanih marketinskih i prometnih preduzeća, kao i snabdevačkih preduzeća koja će biti u funkciji zemljoradničkih zadruga i zadrugara, zatim, specijalizovanih agrarnih banaka i štedionica) ima jasne ekonomski ciljeve: maksimiziranje ekonomske efektivnosti (profita) i ekonomske efikasnosti (ekonomičnost, rentabilnost, produktivnost). To su i primarni ciljevi u tržišnoj ekonomiji.

Suštinska razlika između prikazanog poslovog sistema i postojećih u svetu ne postoji, jer bi preko zemljoradničke zadruge, kao članice saveza,

bila zastupljena i primarna poljoprivredna proizvodnja, odnosno zadruga.

Takov koncept vertikalne integracije poljoprivredne proizvodnje i prerade i privredne industrije bio bi racionalan i ekonomski efikasan, posebno ako se bazira na jedinstvu kapitala. To ukazuju da bi integracija kapitala primarno proizvodnje i prerade mogla biti značajan faktor povećane efikasnosti ukupne poljoprivredne.

Mere za obnovu reformisanog zadrugarstva

Organizovalnjem savremene poljoprivredne proizvodnje, prerade i prometa u zadrugama i njihovim savezima značajno se doprinosi obezbeđenju prehrambene sigurnosti zemlje, jačanju robnih rezervi i većem izvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. U cilju veće efikasnosti u poslovanju zadruga i njihovih saveza u tržišnim uslovima privredovanja, pored racionalne organizovanosti zadruga, neophodna je veća podrška Vlade radi stvaranja stimulativnijih uslova za rad zadruga. Brži razvoj zadrugarstva razvojem i unapređenjem poljoprivredne proizvodnje i prerade u zadružnim organizacijama i šire, zahteva donošenje adekvatnih mera poljoprivredne politike, od kojih su najvažnije:

1. Polazeći od značaja finansiranja tekuće proizvodnje i investicija u poljoprivredni potrebitno je da se u Republici dugoročno reši sistem finansiranja poljoprivrede u skladu sa specifičnostima ove delatnosti. Od posebne je važnosti obezbediti stalne i realne izvore sredstava za finansiranje tekuće poljoprivredne proizvodnje, kao i neophodna investiciona ulaganja u poljoprivrednu mehaniz-

su, pre svega, vezani za poljoprivredu i selo. Opet su bile osnivane i započinjane rad zemljoradničke i druge zadruge u gotovo svakom mestu u zemlji. Primera radi, samo u Srbiji na kraju 1920. godine bilo je 1.459, a na kraju 1939. godine već je postojalo i radio 3.647 zadruga.

Danas u Srbiji ima oko 2.108 zadruga u oblasti poljoprivrede i zadrugarstva, a od toga se veruje da aktivnih ima tek oko 1.400. U zadrugama danas ima oko 10.000 zapošljenih, dok je u njima oko 100.000 zadrugara... Greška države je i što je u vreme tranzicije seljacima, zadrugarima oduzeta i prodата (privatizovana bez njihovog učešća) prehrambena industrija koju su oni gradili. Pre toga ta industrija bila je

skoro 100 odsto oslonjena na zadruge u obezbeđivanju sirovina. Danas se to radi ili direktno sa seljacima, ili preko privatnih preduzeća koja ugovaraju proizvodnju sa seljacima, jer imaju mogućnosti kreditiranja, avansiranja, a neretko i kupovine "zeleno".

- Država ima nepovoljan odnos prema zadrugama, one su na marginama agrarne politike i umesto da podstiče zadrugarstvo, ona ga sputava. Sputava ih zbog toga što iz neznanja misli da su one ostaci "prethodnog sistema, koje ne treba podržavati. Skoro da nijedna mera agrarne politike nije sprovođena preko zadruga - navodi višegodišnji predsednik Zadržunog zadruga Vojvodine Đorđe Bugarin.

Nepoštovanje Ustava!

Kada je zadrugarstvo u pitanju u Srbiji se nepoštova ni Ustav! Ustav jasno kaže da postoje tri oblika svinje, državna privatna i zadružna! Međutim, to se nepoštova jer su se u vremenu tranzicije zadruge pretvorale u preduzeća koja su kasnije privatizovana. Zato se i postavlja pitanje kako je mogla da se privatizuje zadružna imovina koja je već imala titulara, odnosno bila je privatna!

Ustav se ne poštova i po tome jer je zadružna imovina otuđena, pa se zadrugarima duguje više od 200.000 hektara poljoprivrednog zemljišta i na hiljadu objekata, a

sve se nalazi kod bivših kombinata i privatizovanih preduzeća.

Dakle, privatizovano je ono što je već imalo vlasnike. Odnosno tom imovinom ne raspolažu niti upravljaju zadrugari – pravi vlasnici, već zaposleni činovnici u zadrugama, koji nisu zadrugari! Za rešavanje problema cela u Srbiji potrebno je hitno doneti zakon o zadrugama

(nalazi se u ministarstvu ekonomije), koji će biti uskladen sa promenama u privrednom sistemu i sa savremenim kretanjima u zadružnom organizovanju u svetu, kome težimo...

ciju i opremu za preradivačke pogone, osnovno stado i dugogodišnje zasade.

2. Merama poljoprivredne politike trebalo bi da se obezbedi da državni podsticaji budu usmeravani preko zadruga za sva registrisana i neregistrovana porodična gazdinstva koja ugovaraju proizvodnju i nabavku inputa preko zadruga.

3. Preko Nacionalne službe za zapošljavanje treba obezbediti sufinansiranje dela ličnog dohotka za sva lica zaposlena u zadrugama na poslovima sa posebnom odgovornošću, ili ceo iznos godišnjeg ličnog dohotka prilikom prvog zapošljavanja.

4. Izmenama i dopunama Zakona o našledivanju ili doneti Zakon o nasleđivanju poljoprivrednog zemljišta i porodičnih gazdinstava. Osnovno načelo izmena i dopuna važećeg Zakona o našledivanju ili predloženog posebnog zakona je da poljoprivredno gazdinstvo, po pravilu, može naslediti samo jedan naslednik, jedno lice. Ako nije dan od naslednika ne bi ispunjavao propise ovim Zakonom, nasleđivanje bi se odložilo sve dok se ne nađe lice koje bi preuzeo to zemljište. Vlasnici neobrađenog poljoprivrednog zemljišta potrebno je oporezovati nekoliko puta više u odnosu na postojeću potrafu.

5. U duhu Zakona o zadrugama neophodno je obezbediti kadrovske i materijalne prepostavke radi sprovođenje dosledne zadružne revizije.

Zadržuna imovina mora da ostane u vlasništvu zadruga i ne može da se transformiše u državno vlasništvo.

6. Radi brže obnove i reformisanja zadrugarstva i njihovih saveza potrebno je preduzeti odgovarajuće mere na primeni Zakona o vraćanju oduzetog zemljišta, oslobađanjem zemljoradničkih zadruga obaveza plaćanja naknada bivšim vlasnicima. U primeni Zakona o vraćanju zadržune imovine zadrugarima i Zakona o svinjskoj transformaciji, za preduzeća u čijim su nastajanjima učestvovalo i zadruge, a koja su u međuvremenu privatizovana, država je dužna da zadrugama vrati pun iznos procenjenih sredstava zadruga - ulagača.

(Nastaviće se)

(Delovi iz knjige Branislava Gulanu „Sudbina oduzete imovine“. Knjiga se može naručiti (cena 2.000,00 dinara) kod izdavača banatski kulturni centar, JNA 35, Novo Miloševо, e-mail: banatskikulturni centar@gmail.com ili na tel 023/783-155 ili kod autora na e-mail:gulan@nscable.net ili na tel. 063/8-666-527).

Nepovoljan odnos države

Po završetku Prvog svetskog rata (1918) i velikog stradanju srpskog stanovništva i celokupne njegovog materijalne i duhovne baze i kulture, sa velikim brojem poginulih, ranjenih i unesrećenih ljudi, porodica, pa i čitavih sela i zaseoka sa ovih prostora, krenulo se sa novim početkom, sa životom i radom u novoformiranoj državi – Kraljevini Srb, Hrvata i Slovenaca. Pored ostalog, počelo se sa obnovom i zadrugarstva u novoj državi. Opet je formiran i njen novi Zadržunski savez (1919), koji je iste godine ponovo primljen u obnovljenu Međunarodnu zadržunu organizaciju čiji je i danas član.

I u novoj državi Kraljevini SHS pravilno su bile svačene potrebe i značaj seljaka i zadrugarstva, koji

su, pre svega, vezani za poljoprivredu i selo. Opet su bile osnivane i započinjane rad zemljoradničke i druge zadruge u gotovo svakom mestu u zemlji. Primera radi, samo u Srbiji na kraju 1920. godine bilo je 1.459, a na kraju 1939. godine već je postojalo i radio 3.647 zadruga.

Danas u Srbiji ima oko 2.108 zadruga u oblasti poljoprivrede i zadrugarstva, a od toga se veruje da aktivnih ima tek oko 1.400. U zadrugama danas ima oko 10.000 zapošljenih, dok je u njima oko 100.000 zadrugara... Greška države je i što je u vreme tranzicije seljacima, zadrugarima oduzeta i prodата (privatizovana bez njihovog učešća) prehrambena industrija koju su oni gradili. Pre toga ta industrija bila je

RADENKOVIĆ • KAKO TEKU RADOVI NA KOMASACIJI

Odgovor na više pitanja

Osim ukrupnjavanja i ispravljanja parcela, komasacija rešava i određene imovinsko - pravne stvari oko zemlje u Radenkoviću

Nedavno je u katastarskoj opštini Radenković počeo postupak za sprovođenje komasacije na 1.279 hektara zemljišta. O komasaciji je, nakon izjašnjavanja meštana, prošle godine doneta skupštinska odluka, a trenutno je na terenu u ovom mačvanskom selu aktuelna procena komasacionog zemljišta koju rade stručnjaci da bi utvrdili klase zemljišta, saznajemo od **Radojice Turudića**, iz Mesne kancelarije u Radenkoviću.

Sve teče po planu i bez potencijalnog škoda, tvrdi nam **Borislav Babić**, predsednik Podkomisije za izlaganje faktičkog stanja na terenu i dodaje kako će u sklopu komasacije biti rešena mnoga pitanja imovinsko-pravne prirode vezana za meštane i njihovu zemlju. Jer, mnogi ljudi su, na primer, davno prodali deo te svoje nepokretne imovine, a to nisu sproveli gruntovno i sada imaju takvu mogućnost.

- Sada će zemlja koja je davno prodata biti prevedena sa bivšeg vlasnika na čoveka koji je kupio i obrađuje je. Ima primera da je na zemlji upisan teret doživotnog uživanja, da su vlasnici umrli, a taj teret nije skinuti pa se to sada čini. Ima i primera da je na zemlji upisan teret zbog kredita, da je kredit otplaćen, a teret nije izbrisani pa se i to ispravlja. Nedavno nam je došao čovek koji hoće zemlju da ostavi svom sinu i tu želju je u sklopu komasacije ostvario – priča Borislav Babić.

Zakon sve određuje

Predsednica Komisije za sprovođenje komasacije u k.o. Radenkoviću **Jelena Popović**, podseća da se postupak sprovodi na osnovu Zakona o poljoprivrednom zemljištu, prema programu komasacije za ovu katastarsku opštini koji je donela Skupština grada na sednici od 30. juna 2015. godine i u skladu sa načelima komasacije koje je donela gradska skupština. Komasaciju spovodi komisija imenovana od strane Skupštine grada, a predmet komasacije su sva zemljišta obuhvaćena katastarskom opštini Radenković : poljoprivredna, šumska i građevinska u ukupnoj površini od 1. 279 hektara kao i uređaji na tim zemljištima.

Jelena Popović, predsednica komisije za sprovođenje komasacije u Radenkoviću

- Razlozi za komasaciju su ukrupnjavanje katastarskih parcela, izgradnja poljoprivrednih šumskih pojaseva, projektovanje nove mreže puteva u poljima, uređenje kanala i rekultivacije starih poljskih puteva, ispravljanje i proširenje građevinskih reona, realizacija projekata sistema za navodnjavanje i odvodnjavanje, rešavanje imovinsko - pravnih odnosa, izrada novog državnog premera katastra nepokretnosti – podseća predsednica Komisije za sprovođenje komasacije Jelena Popović.

Učesnici komasacije su, navodi dalje ona, vlasnici, odnosno korisnici zemljišta koja su obuhvaćena komasacionom masom.

Utvrđuju faktičko stanje

- Sada utvrđujemo faktičko stanje na terenu. To radi potkomisija naše komisije, a konkretno upoređuju se podaci o zemljištu sa pravim svojine i unose se u komasacioni masu. Takođe, uzimaju se podaci iz katastra nepokretnosti ili faktičkog stanja i upoređuju sa onima na terenu. Ako je nešto sporno u pogledu prava svojine ili se ne slaže sa katastarskim podacima vezano za zemljište i objekte oni će se uneti u komasacionu masu na osnovu faktičnog stanja – objasnila je Jelena Popović.

Borislav Babić, predsednik podkomisije

faktičnog stanja – objasnila je Jelena Popović.

Sekretar Komisije za sprovođenje komasacije u ovoj katastarskoj opštini **Marko Saranovac** dodaje da će svaki vlasnik zemljišta dobiti zemljištu odgovarajuće vrednosti, udaljenosti, položaja koji je približan onoj zemlji koju je uneo u komasacionu masu. Vlasnik zemljišta će dobiti što bolje zaokruženo zemljište, pravilnijeg oblika i na manjem broju mesta nego ono koje je uneo u komasaciju.

- Posle usvajanja preglednog plana komasacione procene i pro-

jeckta komasacije komisija će upoznati svakog učesnika komasacije sa stanjem u iskazu zemljišta, uzeti njegovu izjavu o predlogu grupisanja, tj. njegovu želju i o tome sačuvati zapisnik. Predlog će se izložiti na javni uvid. Na predlog raspodele zemljišta iz komasacione mase učesnici mogu da stave primedbe i o njima rešava komisija – govori o daljem postupku Saranovac.

Učesnici neće biti oštećeni

Prilikom raspodele zemlje, ukoliko to bude moguće, nastojeće se da vlasnik ponovo dobije zalinive sisteme, bunare, dugogodišnje zaseade i slično ako su oni podignuti ili su građeni pre početka komasacije. Vlasnici koji poseduju zemljište pored puta dobijeće ga pored puta, a gledaće se da oni vlasnici zemlje koji čine jedno domaćinstvo kod nadeljivanja dobiju parcele jedne do druge. Postupkom komasacione procene koju sada radi podkomisija zemljište se razvrstava u pedološke razrede na osnovu sastava i položaja, a ti podaci su značajni za utvrđivanje vrednosti zemljišta. Procene o tome se dostavljaju komisiji koja ih izlaže na javni uvid, a na zapisnik o komasacionoj proceni se može uložiti primedba i nakon razrešenja primedbe će se usvojiti

Komasacija (arhivski snimak)

Marko Saranovac, sekretar Komisije

ovaj plan. Saranovac dodaje da sledi izrada plana mreže poljskih puteva koji će biti na javnom uvidu. Privremena primopredaja zemljišta počće kada se steknu formalni i pravni uslovi za nju, a završće se najkasnije do 15. novembra 2017. godine, odnosno druge godine komasacionog procesa.

Komasacija će se završiti dodeljivanjem rešenja o raspodeli komasacione mase protiv koga učesnici mogu da ulože prigovor Ministarsvu poljoprivrede u roku od 15 dana i to će biti kraj komasacije u katastarskoj opštini Radenković.

S. Đaković

Ove izrasline umanjuju vrednost sadnica vinove loze

NAUKA U PRAKSI

Bakterijski rak vinove loze

Piše: dipl.ing. Mirjana Tojagić Milovanović

Bolest vinove loze poznata kao brak korenovog vrata i stable je dobila ime po pojavi tumoralnih izraslina ili guka ili gala različitog oblika i veličine. Ove izrasline umanjuju vrednost sadnica vinove loze, s tim što kod starijih biljaka ne čine veće štete.

U mladim zasadima zavisno od mesta gde se formira izraslina može uticati na porast i razvoj biljke kao i njeno sušenje. Uzročnik raka korena i stabla vinove loze je bakterija Agrobacterium tumefaciens, koja napada veliki broj biljaka naročito

iz porodice ruža (Rosaceae).

Najveći problem se javlja u regionalima sa dugom i hladnom zimom i jakim mrazevima koji dovode do povreda biljnih tkiva kroz koje patogen prodire. Veoma je važna proizvodnja zdravih sadnica vinove loze, jer kada patogen dospe u mlad zasad i ako dođe do pojave jačeg mraza, tada zaražene sadnice predstavljaju izvor zaraze. Patogen se prenosi i putem rezidbe, alatom za rezidbu (makazama i testerama) ako se on ne dezinfikuje.

Inokulum se u vinogradu održa-

va u galama ili u sistemično zaraženoj vinovoj lozi. Bakterije su otkrivene u soku koji curi pri rezidbi. Značajno je preživljavanje bakterija u korenju i rizosferi korenja. Kada se loza izvadi iz zemlje, u ostacima korenja u zemlji mogu se naći bakterije, i one služe kao inokulum pri sadnji novih.

Sa sistemično zaraženih biljaka ne treba uzimati vioke ni podloge.

Najekonomičnija mera zaštite u sprečavanju pojave raka je sadnja zdravih kalemova, kao i obavezna dezinfekcija alata za rezidbu.

INĐIJA • NADLEŽNI OBIŠLI POLJOPRIVREDNIKE - KORISNIKE BUDŽETSKOG FONDA

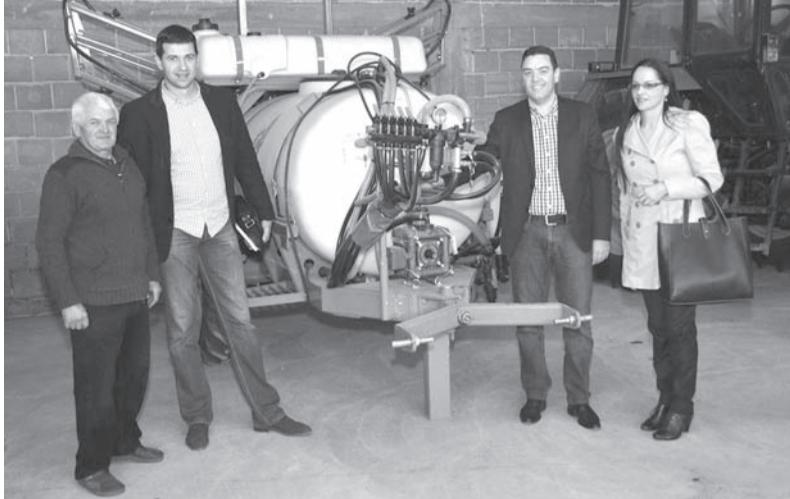
Poljoprivrednici već kupuju mašine

- Uveren sam da naša lokalna samouprava na ovaj način svima pomaže da poljoprivrednici olakšaju rad u budućnosti i da je ovo za njih značajan podsticaj – naglasio predsednik Opštine Indija Petar Filipović

Predsednik Opštine Indija Petar Filipović i predstavnici Agencije za ruralni razvoj opštine Indija posetili su poljoprivredne proizvođače iz Novih Karlovaca, Novog Slankameča i Slankamečkih Vinograda koji su ostvarili pravo na podsticaje iz opštinskog Fonda za poljoprivredu namenjene nabavci priključne mehanizacije. Predsednik Filipović je podsetio da je iz budžeta opštine za 2016. godinu na poziciji fonda za poljoprivredu i ruralni razvoj opredeljeno 20 miliona dinara koji će se raspodeliti u skladu s Programom podrške sprovodenju poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja opštine Indija i raspisanih konkursa.

– Naša ideja je bila da direktnim podsticajem kroz opštinski fond za poljoprivredu pomognemo poljoprivrednicima iz naše opštine, kako bi unapredili proizvodnju i to se sada realizuje. Uveren sam da naša lokalna samouprava na ovaj način svima pomaže da poljoprivrednici olakšaju rad u budućnosti i da je ovo za njih značajan podsticaj – kaže predsednik Filipović.

On je dodaо da je, na osnovu saznanja i dosadašnjeg iskustva, iznos

Nadležni u Novim Karlovčima

predviđen za nabavku nove mehanizacije nedovoljan te da će se naći načina da se sredstva za tu svrhu povećaju.

– Ovom prilikom pozivam sve druge poljoprivredne proizvođače iz naše opštine, koji imaju registrovana poljoprivredna gazdinstva, da prate

konkurse i da konkušu, i ako ispunе uslove konkursa, sigurno će dobiti sredstva za unapređenje svoje proizvodnje – poručio je predsednik Filipović.

Kako je naglasio direktor Agencije za ruralni razvoj Nemanja Čorak, do sada podneto 39 zahteva, od kojih 32 za priključnu mehanizaciju, a preostali su veštačko osemenjavanje i pčelarstvo.

Poljoprivrednici koji su učestvovali na konkursima ne kriju zadovoljstvo zbog podsticaja koje im je omogućila lokalna samouprava.

Poljoprivrednik Milenko Mijalković iz Novih Karlovaca, koji se godinama bavi voćarstvom i vinogradarstvom, zahvalio se nadležnim iz Indije i istakao da mu pomenuta sredstva mnogo znače.

– Ja sam sredstva utrošio za kupovinu prskalice za voćnjak i vinograde i dobro mi je došla nova mehanizacija. Do sada sam radio sa malom proskalicom i nije bilo lako obaviti posao, sada će posao biti duplo lakši i brži – navodi on.

I Nenad Đaniš, ratar iz istog selja je rekao da je kupio novi plug i da će posao znatno brže moći da uradi.

Nenad Đaniš kupio novi plug

Podsticaji

Podsticaji se odnose na investicije realizovane u 2016. godini. Konkursi su raspisani za nabavku nove priključne mehanizacije, muzilice, pčelarstvo i regres za reproduktivni materijal (veštačko osemenjavanje), i otvoreni su do utroška sredstava a najkasnije do

30. septembra 2016 godine. Za veštačko osemenjavanje se regresira 100 posto do maksimalnog iznosa 100.000 dinara po zahtevu, a podsticaji za novu priključnu mehanizaciju, muzilice i pčelarstvo iznose do 50 posto vrednosti realizovane investicije.

Prilikom obilaska

Mehanizacija kupljena sredstvima iz opštinskog fonda

sredstva iskoristio za kupovinu nove sejalice i da je prezadovoljan.

– Mnogo će mi značiti jer je daleko bolja od one koju sam imao, koja je dotrajala. Inače uzgajamo sve ratarске kulture na preko 30 jutara zemlje, od kukuruza, pšenice do suncokreta, a imamo i nešto voća – kaže ovaj poljoprivrednik.

Predsednik opštine Petar Filipović je na kraju poručio da nije bilo povlašćenih prilikom dodele sredstava.

– Svi ljudi koji su konkurisali na opštinske konkurse za poljoprivredu, svi oni koji su ispunili uslove konkurse, bez obzira na političko opredeljenje ili bilo šta drugo – naglasio je on.

M. Balabanović

AKTUELNOSTI

NOVI SAD • ZA MLADE BRAĆNE PAROVE

Obuka o osnovama organske proizvodnje

Pokrajinski sekretarijat za privrednu, zapošljavanje i ravnopravnost polova, Pokrajinski zavod za ravnopravnost polova, u saradnji sa Zelenom mrežom Vojvodine i Edukativnim centrom iz Novog Sada sproveli su obuku o osnovama organske poljoprivrede za 31 bračni par iz 27 vojvođanskih sela. Obuci su prisustvovali potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za privredu Miroslav Vasin, direktorica Zavoda za ravnopravnost polova Vesna Šijački i direktor Edukativnog centra Budislav Medurić.

Nakon uspešno završenog Konkursa za dodelu bespovratnih sredstava bračnim parovima na teritoriji AP Vojvodine za kupovinu seoskih kuća sa okućnicom, 115 porodica dobilo je priliku da samostalno započne svoj život na selu. Kao nastavak podsticajnih mera pokrajinskih institucija kojima se unapređuje ekonomski položaj žena i muškaraca i podstiče razvoj ruralnih sre-

dina, Zavod za ravnopravnost polova osmislio je edukativni program „Osnove organske poljoprivrede – Šansa za mnoge“ u nameri da doprinese kvalitetu života bračnih parova na selu i unapredi ekonomski položaj žena i muškaraca.

Obuka „Osnove organske poljoprivrede – šansa za mnoge“ oslanja se na strateški program Pokrajinske vlade o revitalizaciji vojvođanskih sela i širi perspektivu za jačanje ekonomskog potencijala ruralnih sredina i povratka mladih na selo. U protekle tri godine više od 1.000 žena i muškaraca u Vojvodini prošlo je edukaciju o organskoj poljoprivredi za proizvodnju zdravstveno bezbedne hrane, pre svega za svoje porodice, a onda i za tržište.

Miroslav Vasin je rekao da se nastavlja započet proces revitalizacije sela u Vojvodini i da učesnici konkursa imaju priliku da započnu novu priču u svojim životima, a koja je vezana za selo i mogućnosti koje

pruža seoska sredina, u nadi da će se sopstvene ideje i zamisli pretvoriti u stvarnost.

organske poljoprivrede, plasteničkoj proizvodnji, kreiranju bio-baštama, gajenju lekovitog i začinskom bilja, organskoj proizvodnji voća, kontroli i sertifikaciji u organskoj poljoprivredi, kao i o multifunkcionalnoj poljoprivredi kao ekonomskom pokretaču domaćinstava na selu. Obuku sprovode stručnjaci i inženjeri, sa Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu i Zelene mreže Vojvodine.

Vesna Šijački je istakla da je danasna obuka jedan od vidova sticanja praktičnih znanja koja se mogu primeniti u seoskim sredinama, jer je većina prisutnih polaznika u vlasništvu posedu sa velikom okućnicom, koja se na ovaj način može uspešno iskoristiti. Direktorica Zavoda je rekla da su učesnici obuke i vlasnici kuća, partneri u velikom projektu Pokrajinske vlade, koji je imao za cilj čuvanje i revitalizaciju vojvođanskih sela.

S. P.

BOSUT • ZAVRŠENO KOPANJE NOVOG KANALA

Njive zaštićene od poplava

Pored novoiskopanog kanala u potesu Široko polje, paralelno smo radili i na sanaciji ustave, kao i na remontu mašinske i elektronske opreme na brani u Bosutu. Ukupna vrednost radova je bila oko 70 miliona dinara – rekao je načelnik Gradske uprave za urbanizam, komunalne i inspekcijske poslove Vladimir Petković

Načelnik Gradske uprave Vladimir Petković

Član Saveta MZ Bosut
Milan Živanić

Vlasnici obližnjih njiva pored novog kanala

UKatastarskoj opštini Bosutu u protekle tri godine dosta je urađeno na sanaciji i održavanju kanalske mreže. Od 2014. godine pa do danas rekonstruisano je preko 11 kilometara, a pre nekoliko dana završeno je kopanje kanala dužine 470 metara u potesu Široko polje.

Prema rečima načelnika Gradske uprave za urbanizam, komunalne i inspekcijske poslove **Vladimira Petkovića**, 2014. godine urađeno je oko 6.200 metara, a vrednost radova je bila oko četiri miliona dinara.

-Tokom prošle godine sanirano je oko pet kilometara kanalske mreže, a vrednost radova je bila oko tri miliona dinara. Paralelno s tim radili smo i na sanaciji ustave kao i na re-

montu mašinske i elektronske opreme na brani u Bosutu. Ukupna vrednost radova je bila oko 70 miliona dinara. Radili smo i pre poplava, a i nakon toga, kako bi se stvorili uslovi za normalno funkcionisanje, odnosno za odvod vode sa njiva i slivova – rekao je načelnik Gradske uprave za urbanizam, komunalne i inspekcijske poslove Vladimir Petković i dodao

da je za meštane situacija sada mnogo bolja, s obzirom da postoji veća obradiva površina jer nema potop uveza usled velikih padavina, niti šteće koju su te padavine prouzrokovale na usevima.

Načelnik Petković ističe da su slični radovi završeni ne samo u Katastarskoj opštini Bosut, nego i na teritoriji opštine Sremska Mitrovica i dodao:

- Ukupno je urađeno je 172 kilometra i 890 metara kanalske mreže, što znači da se stvarno ozbiljno radi na tome, s obzirom da devastirani kanali već 40 godina prave ozbiljan problem. Recimo, u Katastarskoj opštini Šašinci postoji jedan kanal koji je već godinama zatrpan i upravo zbog njega su prošle godine bili potopljeni ekonomski objekti u glavnoj Zmaj Jovinoj ulici.

U ime Mesne zajednice Bosut Gradu Sremska Mitrovica zahvalio se član Saveta MZ **Milan Živanić** i rekao su oranice koje se ovde nalaze 2014. godine zbog velikih kiša neprestano bile pod vodom, ali da su sada spremni ukoliko ubuduće bude došlo do sličnih situacija.

A da je novi kanal od velikog značaja meštanima koji ovde imaju svoje oranice, potvrđio nam je to i **Predrag Bešić** i dodao:

- Voda nam je bukvalno prelivala preko puta i sve njive u ovom delu potesa su bile pod vodom, pa nismo mogli da uđemo da ih posejemo niti da ih obrađujemo. Zbog toga smo se obratili Gradu Sremska Mitrovica i oni su nam izasli u susret i rešili su nam taj problem. Novim kanalom smo obezbedili preko 20 hektara obradivog zemljишta od eventualnih velikih padavina, na čemu smo zahvalni lokalnoj samoupravi, koja je, osim ovog posla, redovno tarupirala i čistila celokupnu kanalsku mrežu u našoj katastarskoj opštini.

S. M. - M. M.

Poljoprivrednik Predrag Bešić

NAŠI SUGRAĐANI

SREMSKA MITROVICA • VLADIMIR BALAŠČAK, GLUMAC KOJI IMA NEOBIČAN HOBI

Od "Belke" do 20 alpskih koza

Na jednoj konferenciji za novinare povodom nedavne premijere sremskomitrovačkog pozorišta neko je usput rekao kako je glumac **Vladimir Balaščak** oduvek voleo da se bavi seoskim poslovima. Neobično konstatacija odmah nas je zaintrigirala za ovu nesvakidašnju želju poznatog mitrovačkog glumca, pa smo ga zamolili za razgovor o selu, o poljoprivredi i kozarstvu kojim se iz hobija bavi njegova porodica. Suština priče koju smo zabeležili je i poruka ovog mladog čoveka da se nijednog posla ne treba stideti i da se uvek treba biti za neki bolji život.

Porodica Balaščak otac, majka, Vladimir i njegov brat sa svojom porodicom žive u Laćarku, bave se uobičajenim poslovima vezanim za selo, a od pre nekoliko godina i kozarstvom upravo zaslugom našeg sagovornnika. U tim posloima svi članovi porodice su angažovani, imaju svoje obaveze a nije ih oslobođen ni poznati mitrovački glumac. Vladimir Balaščak to i ne traži, već naprotiv, kako nam reče, uživa u tim poslovima.

- Moja majka je radila u "Matruzu", doživelja je sudbinu mnogih radnika te mitrovačke firme, a mi njeni najbliži smo bili tu da pomognemo, da joj se nadjemo, jer nismo dozvolili da pati zbog gubitka posla. Snalazili smo se, svih borbeni po prirodi, otac je bio fudbalski trener, mene i brata učio da se borimo i budemo pošteni na prvom mestu – započinje svoju priču o neobičnom hobiju Vladimir Balaščak.

Glumac Balaščak je čisto, igrom slučaja, vraćajući se sa neke audicije, u jednom dvorištu video lepe jariće. Izgledalo mu je to kao prizor iz baj-

Vladimir Balaščak

ke : oni lepi, mali, oko njih zelenilo, a negde tu blizu stajao je i napis da su na prodaju. Na brzinu je, veli, odlučio da kupi jedno, a pošto je bio na biciklu javio svojima da dodju i pomognu mu da jare doneše kući...

- To je bila moja prva koza Belka koju i sada imam. Posle smo prešli na alpske koze, odlučili smo se za njih kada smo videli da se gajenje koza može isplatiti. Da bi se od nečeg moglo živeti pristojno sada treba troduplje raditi nego ranije, tako da smo mi od jedne koze došlo do 20 koza – priča Vladimir Balaščak.

Poznato je da ljudi veoma vole da jedu domaće proizvode, da vole da znaju šta jedu i da su to zdrave stvari, da piju domaću mleko. Zato je porodica Balaščak odlučila da pravi domaću hranu od kozeg mleka i domaći kozji sir.

- Ja sam radoholičar, volim da radim, ništa mi ne predstavlja problem, pogotovo u poslednje vreme. Volim da

Alpske koze na hranilištu

Sapuni raznih oblika

se družim sa životinjama i bavljenje njima me malo opusti. I svi moji vole životinje, kuća nam je bila ranije puna pasa, a sada imamo koze u Laćarku – priča Vladimir Balaščak.

Zadatak Vladimira Balaščaka i njegovog brata je da kose travu za koze, a za zimu se snalaze tako što travu i detelinu kose sa iznajmljenim livadama. Poseju detelinu, kose je tokom leta, baliraju i čuvaju za zimu za koze. Oko koza se dnevno dobija do 20 litara mleka, a od njega glumčeva manjka pravi tvrde, polutvrde sireve i mladi sir. Imaju svoje mušterije koje interesuje posebno mladi sir.

- Došli smo na ideju i da pravimo sapune. Našli smo na internetu neku ženu u Dalmaciji koja je to radila, našli smo stare recepte kako su naše bake pravile sapune, a ja sam doneo iz Dalmacije govedeg loja, ulja maslinu i palme koje

dodajemo sapunima. Posle smo počeli daim dodajemo i bilje. Sadila ga je majka u našoj bašti, tako su sapuni bili bez hemijskih dodataka i boja isključivo od kozjeg mleka, ulja i raznog lekovitog bilja. Nabavili smo kalupe pa su sapuni imali razne oblike. Jednom prilikom smo u "Buk baru" napravili sapunijadu. Na jednom postolju za stari favor i krčag poslagali smo sapune da svaki ko dođe proba i ljudima su se svideli. Inače, svaki sapun moramo da se kontrolišemo na ph vrednost što redovno radimo – objašnjava nam Balaščak.

Ovaj zanimljiv i kreativni posao za Vladimira Balaščaka je hobi kome se posvećuje kad god ima vremena. U pauzama pozorišnih nastupa, gostovanja, putovanja. Putujući upoznaje druge ljudе koji se bave istim zanimanjima, sklapa poznanstva i razmenju-

je iskustva. Preko kozarstva je upoznao jednu Istranku koja je napustila posao babice u Rijeci, prodala stan u gradu i otišla na selo da gaji koze. Napravila je biznis od kozarstva.

- Pitate kako uspevam u toliko različitim poslovima sa kojima se bavim? Brzo se živi u ovim vremenima, pa različitosti dobro dođu svakom. Kada me nema kući u Laćarku onda brigu oko koza preuzima brat ili snaja, ili neko drugi od porodice. Nikom nije to teško. Plemenito je brinuti o ljudima, ali i o životinjama, posebno sada kada se sve više traži zdrava hrana, kaže glumac Vladimir Balaščak o svom neobičnom hobiju i podseća da kada se nešto voli onda nikakav rad ne predstavlja problem.

Tekst: S. Đaković

Slike: privatni album

Izgubljena bitka za sela!?

Stagnaciju i demografsko propadanje sela možemo da sprečimo samo politikom uspešnog ruralnog razvoja, koje se neće ticati samo poljoprivrede, već i ostalih zanimanja i usluga oko nje

Piše: Branislav Gulan, član Akademijskog odbora za selo SANU i Naučnog društva ekonomista Srbije

Od 1991. do 2012. godine Vojvodina je izgubila 110.000 stanovnika, Šumadija i zapadna Srbija 180.000, a južna i istočna Srbija više od 200.000 ljudi! Crna Trava, Majdanpek, Negotin, Rekovac i – Varvarin su najdrastičnije osetili pad nataliteta i izgubili najveći procenat stanovništva. Osim tri najveća grada (Beograd, Novi Sad i Niš) sa stanovništvom ne kubure mesta sa bošnjačkim stanovništvom, poput Novog Pazara, Tutina i Sjenice, kao i opštine sa albanskim življem na jugu Srbije. Dakle, broj stanovnika je otisao u nepovrat. Sad možemo samo da se bavimo time da se stanovništvo ne grupiše u tri tačke, već da bude ravnomerno raspoređeno. Da bi se nešto značajnije promenilo potrebno je da prode 20 pa i 30 godina! Sve ovo govori da smo odavno izgubili bitku za sela koja nestaju! Sad preostaje borba za varošice koje takođe nestaju. Da i njih ne zadesi ista sudbina! Prevaga broja umrlih nad rođenima daleko je veći krivac za pusta sela, nego same migracije. Smanjenje broja stanovnika u selima, pokazuju poređenja podataka sa dva popisa. Dramatično se ubrzava smanjivanje u malim sredinama.

Brzina kojom se smanjuje broj stanovnika Srbije utrostručena je u odnosu na vreme od 1991. do 2002. godine, udeo stanovnika tri najveća

grada značajno raste. Broj stanovnika u gradovima za deset godina povećao se za 70.000, a u selima smanjio se više od 310.000. Svake godine oko 250.000 ljudi promeni adresu – iz jednog u drugo mesto, po pravilu iz manjeg u veće. Popis iz 2002. godine potvrdio je pad broja stanovnika najviše u opština koje su već imale staro stanovništvo, i to uglavnom na istoku Srbije. Poslednji popis pokazao je da se broj praznih kuća drastično povećava u opština istoka i jugoistoka Srbije, kao i Banata. Beograd je decenijama unazad glavna destinacija za migrante iz Srbije. U poslednje vreme najveću ekspanziju ima Novi Sad. A, više ni Niš nije zanimljiv, već tek održava broj stanovnika. Novi Sad se mnogo više doživljava kao regionalni centar, dobio je na značaju i povećao broj stanovnika. Ako želimo ravnometriju naseljenost i da ne ostane pola Srbije prazno, država mora da primeni dugoročne mere. Bilo bi dobro i da se priviku i vrati ljudi koji su otišli u inostranstvo. Ali, kada je država siromašna za to nema šanse!

Bez sadržaja

Za najveći broj sela u Srbiji nedostupna je većina sadržaja za iole normalan život. U dve trećine sela ne postoje veterinarska ambulanta iako

je glavno zanimanje poljoprivreda, a samo u malom broju ruralnih naselja postoje biljne apoteke. Dakle, teški uslovi za život, udaljenost od gradova, loša mreža puteva i gotovo nikakve šanse za zaradu osim obrade zemlje najčešći su razlozi zbog čega su proteklih decenija sela gotovo desetakana. Sela su zapuštena. Zabranjeno je da ona ne služe samo za proizvodnju hrane, već njegovi žitelji moraju da imaju i pristojan život. Primera radi u Sloveniji na pograničnom području ako ima pet kuća u njima ima života, nešto proizvode, seljaci su udruženi u kooperativu (nekadašnje zadruge), zna se šta i za koga proizvode. U Srbiji je neobrađeno između 600.000 i 800.000 hektara njiva i one se uglavnom nalaze u pograničnom području. To je i bezbednosno pitanje jer je to prazan pogonični prostor. Stvaranjem sigurnosti na tržištu seljaci bi ostajali i u tim krajevima, obrađivali bi zakorovljene njive, proizvodili hranu za sebe i tržište! Za to je potrebno stvoriti i uslove. To znači da selu treba ambulanta, frizer, apoteke za ljudi i stoku, prodavnice, bioskop..

Stagnaciju i demografsko propadanje sela možemo da sprečimo samo politikom uspešnog ruralnog razvoja, koje se neće ticati samo poljoprivrede, već i ostalih zanimanja i usluga oko nje. U Srbiji svake godine više umre nego što se rodi oko 35.000 do 40.000 ljudi! Nestane po jedna varoš. Ako se to nastavi ovakvim tempom već 2225. godine na prostorima današnje Srbije živeće neki drugi ljudi. Ovi će izumreti, nestaće sa ovog prostora. Taj period, nešto duži od dva veka, dug je za običnog čoveka, ali za istoriju nije!

Prenaseljenost i (ne)rad

Prenaseljenost gradova sa ljudima bez posla naročito se pokazala lošom u vreme tranzicije. Mnoge fabrike su zatvorene, a radnici su ostali na ulici. Od deset radnika koji ostaju bez posla, više od polovine moglo bi da se zaposli u ruralnim područjima zemlje. To se ne odnosi samo na radnike koji su ostali bez posla zbog strukturnih neprilagođenosti proizvodnje, višegodišnjih sankcija i tranzicione krize, već i na one koji su ostali bez firmi. Povratak u ruralna područja zemlje ne znači, međutim, poseljavanje radnika i puko vraćanje motici i traktoru, već njihovo zapošljavanje u oblasti poljoprivrede, u šumarstvu, vodoprovodu, raznim uslužnim delatno-

Za najveći broj sela u Srbiji nedostupna je većina sadržaja za iole normalan život

Mesto	Godina	Godina	Godina
	1991.	2006.	2012.
Beograd	1.552.723	1.602.861	1.664.218
Novi Sad	268.198	314.192	343.648
Sombor	97.274	92.887	85.127
Priboj	32.753	29.070	26.770
Rekovac	16.075	12.388	10.792
Majdanpek	26.010	21.691	18.454
Crna Trava	3.949	2.041	1.608
Knjaževac	43.300	34.345	31.042

(Izvor: RZS – 2013.)

stima, zanatstvu, domaćoj radinosti, infrastrukturni, malim i srednjim industrijskim pogonima, čija proizvodnja neugrožava ekološku ravnotežu. Danas, naime u Srbiji ima 220.000 malih i srednjih preduzeća. Svaka vlast u predizbornoj kampanji ističe da će taj broj povećati na 400.000 i otvoriti milion novih radnih mesta. Ali, za sada to su samo obećanja. Koncept integralnog ruralnog razvoja, kao deo regionalne razvojne politike, predstavlja antipod klasičnoj industrijalizaciji i zasniva se na sveobuhvatnom razvoju seoskih mešovitih područja u kojima živi gotovo polovina stanovnika Srbije. Politika oslanjanja na agrar i ruralnu ekonomiju u celini trebalo bi da bude, ne samo u funkciji preživljavanja u sadašnjem vremenima, već i za trajno opredelenje države i ekonomski razvojne politike zasnovane na decentralizaciji i ujednačenom ekonomskom razvoju. To je posebno značajno danas u vreme kada imamo blizu 800.000 nezaposlenih i u vreme restrukturisanja velikih kompleksa kada radnici i dalje ostaju bez posla, ali dobijaju otpremnine koje se kreću od 5.000 do 8.000 evra. Većina njih potiče sa sela, neki se vraćaju i započinju i nov život, novi biznis sa tim novcem. Tako su oni sa jednom nogom u cipeli (u gradu), a sa drugom u opanku (na selu). Na taj način bi se rešavala dva problema: oživećemo srpska naselja (čitaj sela), a ljudi koji ostaju bez posla obezbediće sebi i porodicu novu egzistenciju. Takvom politikom bi se vratio i život u srpska sela. Jer, danas u gradovima Srbije nema šta da se radi, dok u selima nema ko da radi!

Stanovništvo u gradovima i opštinama

Država bi trebala da inicira i podrži trajni koncept, u početku da bude i finansijer, tako što bi osigurala neophodna inicijalna sredstava, ali i „dirigent“ koji bi vodio računa o uravnom raspoređenju stanovništva. Osim toga, treba da se stvoriti i uslovi za učestvovanje u ruralnom razvoju, a to je moguće u skladu sa uverenjem - Srbije da je greh prodati očevinu, ali ne i držati je u parlogu, ne obrazduju, mada su vlasnici 28 odsto njiva u Srbiji. Treba znati da proizvodnja u današnjem seljačkom gazdinstvu, posebno u ruralnim područjima, nije namenjena tržištu. Možda se kod nekog javlja tržni viškovi, ali to je još uvek - slučajnost. U Vojvodini je polovina od tog broja.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Srbije, naša zemlja se nalazi među 10 država sveta sa najstarijim stanovništvom, a na osmom mestu po siromaštvu (Eurostat 2015.g.). Pustošenje vojvođanskih sela najizraženije je u južnom Banatu i opština Plandište, Alibunar i Bela Crkva gde ima sela koja su avetijski prazna. Doduše u Vojvodini ima pokušaja da se preko opštinskih vlasti реши problem napuštenih domaćinstava. Opština je, naime, predloženo da otkupi napuštenе kuće, a zatim da ih prodaju po povoljnim cenama ljudima koji bi se skučili i možda počeli privatni biznis. Takav stambeni fond je pristupačan za sve zaposlene ljude pošto kuće sa imanjima u vojvođanskim selima koštaju od 2.000 do 10.000 evra, što je suma za koju se može kupiti jedva 10 kvadrata u Novom Sadu. Mada polovina stanovništva Vojvodine danas živi na selu, statističari upozoravaju da je u protekle četiri decenije ta brojka, sa 1,2 miliona spala na 900.000 duša. Inače, za 100.000 evra, novac koga imaju današnji tajkuni, moguće je kupiti ceo selo u Vojvodini koje ima tridesetak kuća! (Nastaviće se)

Nastavlja se trend pustošenja sela

LAĆARAK • DRAGIŠA BRLJAK – MIKA, RATAR I STOČAR

Da država štiti domaće proizvođače

U njegovom tovilištu se godišnje utovi oko 200 komada svinja i jedva čeka da „Mitros“ počne s radom

Laćarac Dragiša Brljak - Mika je i ratar i stočar. Takvih je, uopšte posmatrano, najviše među poljoprivrednicima ne samo u Laćarku, već i drugim selima. Jer, tako se, smatruju, najviše isplati: svoju ili zakupljenu zemlju koriste za proizvodnju stočne hrane da sa njom utove svinje, a svoj trud i rad ne računaju. Tako radi i ovaj poljoprivredni proizvođač. Obraduje 14 jutara svoje zemlje i uzima još makar toliko u arendu, a na svim obradivim površinama proizvodi kukuruz, soju i drugo čime prehranjuje stoku.

Bilo je godina kada se rad poljoprivrednika isplatilo, sada se ne isplati, kaže Brljak. Pitamo ga šta to "škripi" u poljoprivredi? Da li se nesto može ispraviti?

Moglo bi da se priča danima, ali i da se brzo reše bar neki proble-

mi koji prate poljoprivredu, smatra Dragiša Brljak - Mika.

- Eto, te subvencije, na primer. Za stočarstvo su prihvatljive, ali su za ratarstvo drastično smanjene. Dosta su nadležni učinili i činile za stočarstvo, ali neće za ratarstvo, rekli su otvoreno. Subvencije po hektaru kod nas najmanje su u poređenju sa subvencijama u zemljama okruženja, jer tamo država drugačije gleda na svoje seljake i više ih štiti. Da je tako kod nas i nama bi bilo drugačije - mišljenje je Dragišino.

Bez obzira na teškoće uporan je u angažovanju kod kuće i na njivi. U njegovom tovilištu se godišnje utovi oko 200 komada svinja, prodaju ih mesarima, ali onima koje imaju pravo otkupa, tačnije koji su na spisku za slobodniranje, jer tek

tada on može da dobije naknadu od države za isporučeno grlo stoke. Saraduje sa predstavnicima "Bifteka", iz Niša, radio je i sa predstavnicima klanica iz okoline Uba, koji iz Laćarka često nabavljaju stoku.

Ranije je ovaj Laćarac držao i bikove, ali je odustao jer mu je, kako kaže, lakše da tov svinje, a i kraće se čeka do finalizacije proizvodnog turnusa.

Zbog teškoća u kojima se poljoprivreda i poljoprivrednici nalaze, mnogi proizvođači, pa i ovaj, odavno nisu obnavljali poljoprivrednu mehanizaciju. Iako su mu traktori stari, nije se usudio da ulazi u aranžmane i nabavlja nove mašine koje koštaju 50.000 evra ili više. Zadužiti se možemo lako, ali kada treba otplaćivati kredite onda je svima teško.

Kao i većina poljoprivrednih proizvođača u Laćarku i Dragiša Brljak se je merkantilni kukuruz, soju i pšenicom. Šećernu repu je proizvodio, ali je odustao. Još se seća godine kada je sejao slatki koren poslednji put i ogromnog rada koja se nije isplatio.

- Repa je te godine rodila nenormalno mnogo, a nama su nenormalno mnogo odbijali zbog nečistoće ili nečeg drugog. Ispada da kad dobro rodi ne treba, kad ne rodi, ne valja. Davali smo repu nekome na Rumskoj mali. Mesec dana je stajala izvađena na uvratinu, posle smo je vukli na prizmu, po blati, angažovali ljudi i kamione za to - seća se Mika Brljak.

Dragiša Mika Brljak u tovilištu

uloženo isplatio. Rodilo je lane dobro i žito, prodavao ga je, ali sve što mu ostane dobro dođe i za razduživanje nabavljenog repermaterijala.

Dragiša Mika Brljak nastavlja i ove godine sa istom strukturu setve, razmišlja da smanji broj svinja u tovu i čeka početak rada "Mitrosa" za odluku.

- Rok početka rada je pomere, ali bez obzira na to nam stočarima je "Mitros" rešenje. Kako će biti, šta ćemo dobiti njihovom ponudom i cenom otkupa, ostaje da vidimo. Najgore bi bilo da ne užima svinje od naših stočara, već da ih nabavlja od nekih drugih, smatra Dragiša Brljak.

S. Đ.

Hranu obezbeđuje sa svojih njiva

RAVNJE • KUDA IDU CRNE SVINJE

Niska cena proredila mangulice

Umestu koje se ponosi Zelenom Buljubašom se, kao i prethodnih većina mestana bavi poljoprivredom, mahom stočarstvom. Osim uzgoja standardnih, belih svinja, zbog blizine bare Zasavice i dugogodišnje tradicije, Ravnjanici se bave i uzgojem mangulica. Zdravije meso bez holesterola jeste jedna od prednosti, ali je cena za to prilično velika. Običnim svinjama treba pet do šest meseci za dostizanje neke optimalne težine od 100-120 kilograma, dok kod mangulica taj proces traje i do četiri puta duže.

Gostimir Domčić iz Ravnja se već određeni vremenski period bavi uzgojem ovih crnih svinja, i po njegovim rečima, razlika se i te kako da primeti:

- Dolaze ljudi, raspituju se, znaju da meso mangulice ima pozitivan holesterol i da im ne može naškoditi, ali se razočaraju količinom mesa u jednoj svinji - na interesantan način objašnjava manji procenat mesnatosti kod mangulica u odnosu na bele svinje Domčić, napominjući da je njegovim svinjama potrebno i do dve godine da bi došle do neke težine za klanje.

Prema njegovim rečima, veliki problem predstavlja i cena, koja uvek zavisi od cene običnih, regularnih tovljenika:

- Kako je cena belih svinja iz godine u godinu sve gora, tako je i cena mangulica sve lošija. Istina je da njima ne treba puno zaštite

Gostimir Domčić

od bolesti, i da ih malo toga napada, ali im isto tako treba i zdrava hrana i prirodni uslovi a dok se sve to obezbedi za 24 meseca, otpliske se dođe na isto, možda tek malo više prodajom ovih naših poludiviljih svinja.

Zbog tako loše situacije on postepeno smanjuje broj mangulica na svojoj farmi, a sada ih ima tek skoro četrdeset. Naravno da se nuda da će se ponovo vratiti na pređanje stanje i da će povećati broj, ali kaže da to zavisi od nekog drugog i da, bar za sada, ne sluti na neki slijajan rasplet situacije:

- Mogu da se srede i papiri za vepru i matičenje mangulica, ali je procedura veoma komplikovana a podrška proizvođačima nikakva, ta-

ko da sam ja, bar za sada, odustao od toga do nekog boljeg vremena, koje ne znamo ni da li će doći - kaže Domčić i dodaje da za njihovo uzgajanje nema nikakvih dodatnih subvencija iako se radi o autohtonoj vrsti.

Ovaj Ravnjanac, međutim, šansu za neku bolju zaradu vidi u preradi mesa i prodaji suhomesnatih proizvoda, ali je i to uslovljeno sva-kakvim procedurama i dozvolama, pa se postavlja pitanje da li i kome smeta uzgoj i prodaja ove vrste mesa. Čak ni velika buka koja se digla na našim prostorima uz pomoć Specijalnog rezervata prirode "Zasavica" nije uspela da promeni svest ljudi o zdravoj hrani nešto više, osim za jedan kratak period,

Potrebno par godina da bi dostigle težinu za klanje

a otkupu mangulica iz sela uopšte nema, pa su proizvođači ostavljeni da se snalaze kako znaju. Sve to pokazuje ono što je već odavno svima i više nego jasno, da je "zdrava hrana" zdrava ako to piše na lepoj etiketi, bez obzira šta se zapravo nalazi unutra, i da je u stvari marketing taj koji definije proizvode i prodaje ih, a ne rad i trud koji proizvođač uloži.

Tako da je jedini način da se proizvodnja mangulica pokrene sa mrteve tačke i omasovu udruživanje i

neko ko će stajati iza svega toga. Takvog nečeg još uvek nema, meso je sve manje, cena i dalje propada jer je vuku beli tovljenici, ali se kupaca tu i tamo uvek nađe, jer uvek postoje ljudi kojima je bitno da znaju šta jedu.

Domčić, zato, kaže da čak i ako bude gora situacija, on neće odustat od uzgoja mangulica, pa manje to bilo i samo da ima za svoje i potrebe svoje porodice i prijatelja, jer zdravlje nema cenu.

I. Kovačević

Posao koji opušta i omogućava zaradu

- Posle rada u voćnjku, pčelarstvo vam dođe kao duševni odmor. Poslu smo prišli ozbiljno, radićemo i dalje i ako sve bude kako mi želimo, kroz nekoliko godina ima čitava Bingula da zuji toliko da će nam trebati sirene za vazdušnu opasnost, kaže kroz smešak Željko Šerfezi

Željko Šerfezi i Željko Čarnić prvi su pčelari u Staroj Binguli. Tačnije, prvi su meštani ovog sela koji su rešili da počnu da se bave pčelarstvom iako su i pre njih u ovo seolo dolazili mnogi znajući da fruškogorske padine i veliki broj voćaka po kojima je Bingula prepoznatljiva stvaraju odlične uslove za razvoj pčelarstva.

Šerfezi i Čarnići rade zajedno. Dve komijske porodice udružile su sredstva i rad i pokrenule zajednički posao. Model njihovog rada, smatraju, mogli bi da prihvate i drugi i to ne samo zbog zarade, nego i

zbog prednosti koje pruža prijateljski rad.

- Na ideju smo došli pre dve godine. Ratarili smo, pa smo onda krenuli sa voćem i ja sam bio prvi u selu koji je uvideo da se od voća može živeti i da Fruška gora pruža sve što je potrebno da bi imali bogat i kvalitetan rod. Baveći se voćarstvom naučio sam da ide odlično sa pčelarstvom, tako da sam rešio da spojim te dve stvari i eto - krenuli smo u posao. Sa Čarnićima sam dobar ceo život, tako da smo zapravo pokrenuli porodični biznis. Daleko smo od zadruge, ali se u po-

slu vodimo zadružnim principima. Ne gledamo ko je koliko konkretno uložio, trudimo se da vratimo pčelama koliko smo u mogućnosti, ali zajedno radimo i delimo sve što zarađimo i napravimo, priča Šerfezi.

Značajnu pomoć i podršku bingulskim pčelarima dala je mitrovačka Agencija za ruralni razvoj, kao i resorna uprava za poljoprivredu kojima su im pomagali pri sakupljanju i slanju sve potrebne dokumentacije, omogućili sim posete sajmovima i spašali ih sa starim i iskusnim pčelarima.

- Zahvaljujući toj pomoći, konkurisali smo kod Pokrajinskog sekretarijata za košnice. Vrednost je bila oko 5.000 evra, ali smo ostvarili povraćaj polovine sredstava što nam i te kako znači. Uzeli smo 50 košnica i već u prvoj godini, uspešni smo da povratimo uloženi novac, da zaradimo i sada se polako spremamo za ponovnu ulaganja u pčele, pre svega u kupovinu košnica i povećanje broja porodica. Naš cilje je da dođemo do 100 košnica do kraja godine, pa ćemo videti da li ćemo uspeti, dodaje Čarnić i napominje da je to bio najbrži obrt kapitala koji je ikada ostvario. - Uspeli smo da prodamo robu u Beograd, a pojedinačno najviše, negde preko 600 kilograma, otišlo je u „Mepolis-Med“. Iako smo napravili nekoliko

Bingulski pčelari

početničkih grešaka, ljudi su bili zadovoljni kvalitetom, mi cenom, tako da se isplatilo.

Pored osunčanih padina, voća i livada, velika prednost Bingule, kažu njeni prvi pčelari, jeste i odličan kvalitet bagrema i lipe, tako da nema potrebe za selidbom. Pored meda, Čarnići i Šerfezi prave i propolis, a u planu imaju i proizvodnju polena, mleča...

- Kao početnici trudimo se da slušamo šta stariji kažu. Dragočeni su nam Toma Kostić iz Sremske Mitrovice i Milenko Vesković iz Grgurevaca koji nesebično sa nama dele svoje znanje i iskustvo. Najve-

ća finansijska pomoć koju možete dobiti je pravi savet.

U cilju proširenja posla, kupili su bingulski pčelari i medonosno drveće, pa će tako između paulovnije, evodije i katalpe kroz nekoliko godina stajati nove košnice.

- Posle rada u voćnjku, pčelarstvo vam dođe kao duševni odmor. Poslu smo prišli ozbiljno, radićemo i dalje i ako sve bude kako mi želimo, kroz nekoliko godina ima čitava Bingula da zuji toliko da će nam trebati sirene za vazdušnu opasnost, zaključuje razgovor kroz smeh Željko Šerfezi.

S. Lapčević

Planiraju povećanje broja košnica

ŠID • PORODICI DUŠKA TRKULJE OTROVAN PČELINJAK

Preko noći ostali bez 160 košnica

Imam osnovane sumnje da je za trovanje pčela krivac vlasnik obližnjeg voćnjaka koji je krušku u cvetu prskao nedozvoljenim insekticidima. Obraćao sam se za pomoć nadležnim, ali izgleda slaba vajda od toga. Razočaran sam postupkom vlasnika tog voćnjaka, koji nije našao za shodno da me ljudski obavesti da će tog dana da prska, kako bih mogao da sklonim košnice – kaže dugogodišnji pčelar iz Šida

Dugogodišnji pčelar iz Šida Duško Trkulja, u samo jednom danu ostao je bez onoga što su on i njegova porodica stvarali i od čega su živeli proteklih 18 godina. Naime, svih 160 košnica sa pčelama koje su se nalazile na placu u blizini graničnog prelaza Tovarnik, otrovane su insekticidom kojim je neko u blizini njegovog pčelinjaka nedozvoljeno prskao voće.

- Dan pre nego što sam primećio da se nešto dešava u pčelinjaku video sam da u pravcu obližnjeg voćnjaka idu dva traktora sa atomizerima za prskanje. Sutradan sam zatekao haos u košnicama, pa sam zbog sumnje da je vlasnik tog voćnjaka koristio nedozvoljena sredstva za prskanje odmah pozvao policiju i veterinarskog inspektora. Odmah smo uzorkovali mrtve pčele i preko načelnika Nenada Milojevića zvao sam fitosanitarnu

Uništene radilice

Duško Trkulja, pčelar iz Šida

inspekciju. Oni su se pojavili vrlo brzo, slikali su pčelinjak i tražili da idemo u te voćnjake na koje sam sumnjavao. Oni su od mene udaljeni oko dva kilometara i tu, prema mojoj proceni, ima oko 200 hektara različitog voća, a breskva i kruška su u cvetanju. Inspektorka me je pitala da li želim da se izvrši uzorkovanje cvetova iz voćnjaka o mom trošku, na šta sam ja odmah pristao. Međutim, kada smo se čuli sutradan kazala mi je da je utvrdila da obližnji voćnjak zaista jeste prskan, ali da ne može da mi kaže kojim preparatom jer je to službena tajna. Bio sam iznenaden njenim rečima, ali pravi šok je usledio tek nakon toga, kada mi je rekla da uzorkovanje cvetova iz voćnjaka ne može da se obavi bez mog pismenog naloga, a o čemu dan ranije uopšte nije bilo govora. Takođe mi je rekla i da u svom zahtevu trebam

Košnice sa otrovanim pčelama

O svom problemu Duško je obavestio i državnog sekretara za poljoprivredu Zorana Rajića, kao i zaštitnika građana Sašu Jankovića. A dok ne dočeka pravdu, kaže da se nekako mora dalje živeti i dodaje:

- Ukupna šteta iznosi oko 50.000 evra, to je bio naš porodični biznis od kojeg smo nas šestoro živeli. Roditelji su mi već godinama na birou, još uvek nemaju prava na penziju, supruga mi ne radi i imamo dvoje male dece. Sada kad smo ostali bez tog jedinog izvora prihoda moramo da gledamo šta ćemo i kako ćemo dalje. Pre neki dan smo kupili 42 košnice koje smo platili 120 evra po komadu, ali ćemo ipak celu ovogodišnju sezunu da izgubimo, s obzirom da sada moramo ispočetka da pravimo pčelu za sledeću godinu. Ovih dana nam predstoji topljenje oko tri hiljade ramova, a da bi se izvukao jedan ram treba oko kilogram meda, što znači da ćemo

i tu da imamo ogromne troškove. Moraću da podignem kredit kako bih ponovo stao na noge, jer treba da kupim nove ramove, vosak, društvo i šećer za prihranu.

S. Mihajlović
foto: M. Mileusnić i lična arhiva

Једини у Срему, радио народне музике

RADENKOVIĆ • POLJOPRIVREDNIK DRAGAN STANIĆ

Teško je, ali imam za koga da se borim

Povrtar, ratar i stočar, sve je to 37-godишnji **Dragan Stanić** iz Radenkovica. On u svom posedu ima 25 hektara obradivih površina, od toga na oko 2,5 hektara je posađeno povrće, a u oborima trenutno ima oko 250 svinja, 25 krmača i 50 junadi.

Da bi se od poljoprivrede živilo, Dragan kaže, da već odavno nije dovoljno baviti se samo jednom njenom granom, pa s toga ne treba ni da čudi činjenica da se sve više ljudi na selu odlučuje da radi kao i on.

Da bi postigao sve, ovaj Radenkovac radi nekada i po 15 sati, ali bez pomoći svoje supruge i roditelja, priznaje da ne bi mogao sve sam da završi, pa čak i da je dan duplo duži.

Povrtarstvom, kojim je trenutno najzadovoljniji, su se bavili i Draganovi roditelji, pa je on kada je dovoljno stasao taj posao nastavio. Paprika, paradajz, kupus, karfiol, sve su to kulture koje on na svojoj zemlji uzgaja. Deo povrća uzgaja u plastenicama, a deo na otvorenom.

- Već dugo godina se bavim povrtarstvom i mogu da kažem da sam tu nekako najzadovoljniji, imam dobru saradnju sa jednim supermarketom u Indiji koji otkupljuje sve moje proizvode. Siguran plasman proizvoda za jednog poljoprivrednika kao što sam ja nemerljivo znači. Naravno uslov da plasiram proizvod

Dragan Stanić: Od tova junadi makar nisam u minusu

jeste da je on kvalitetan, a kvalitet je zaista teško dobiti - objašnjava Dragan.

On kaže da sezona u povrtarstvu počinje već oko 15. decembra, a završava se tek sredinom novembra meseca, pauza koja postoji u ovom poslu je jako kratka. Pre rasadišavanja potrebljeno je zemlju i plastenici dobro pripremiti, zatim nakon rasadišavanja voditi brigu o biljkama, a kada dođe branje, skoro najveći deo posla je već urađen.

Kao i povrtarstvom, i stočarstvom se bavi dug niz godina, u oborima ima oko 50 junadi, oko 250 svinja i 25 krmača u prasilištu.

- U stočarstvu, na žalost, skoro da i nema nikakve zarade, u svinjarstvu smo čak i u minusu. Poslednjih godina dosta sam radio na proširivanju svojih kapaciteta, imam čak još jedno prasilište u susednom selu, međutim otkupna cena svinja je tako loša da ne znam šta bih radio dalje. Ne želim da smanjam broj svinja, ali ga svakako neću ni povećavati. Gajim

nadu da će biti bolje, da će cena biti koliko toliko viša, jer sada prodajemo svinje

Zalivanje kap po kap od neprocenjivog značaja

za manje novca od onog koliko smo u njih uložili - priča Dragan.

On kaže da bi vrlo rado, bez razmišljanja svoje kapacitete još povećavao, gledao je da olakšao posao sebi, ali i svojoj porodici na sve moguće načine kako hranjenje stoke, tako i čišćenje prostora u kojima se stoka nalazi, a što se tiče baštne i povrću tu je uveden sistem navodnjavanja kap po kap za koji kaže da je za jednog ozbiljnog povrtara od neprocenjivog značaja.

- Trenutna cena junadi, odnosno bikova se kreće ok 1,9 eura i to je poprilično malo. Cena teleta kada kupujemo kreće se oko 500 - 550 evra, pa tako da smo i tu skoro na nuli, da li će biti nekih stotinak evra zarade ili neće to sve zavisi opet od tržišta - nastavlja Dragan.

Na 25 hektara obradivih površina Stanići mahom uzgajaju poljoprivredne kulture za svoje potrebe, pretežno kukuruz, pšenicu i lucerku. Količine tih kultura nisu dovoljne za njihove potrebe, pa dokupljuju skoro onolikو koliko proizvedu.

Punu podršku i pomoći u poslu Dragan ima od svoje supruge **Mirjane**, ali i od roditelja koji žive sa njima u zajednici. Podele posla među njima nema, svi sve rade, a u sezonu, često se angažuju i dodatni radnici.

Postoje dva perioda kada Stanići imaju najviše posla, prvi period je od sredini

ne marta, pa do sredine aprila, dok je drugi period od sredine avgusta, pa sve do kraja septembra. Svoje imanje modernizovao je koliko je bio u mogućnosti, gledao je da olakšao posao sebi, ali i svojoj porodici na sve moguće načine kako hranjenje stoke, tako i čišćenje prostora u kojima se stoka nalazi, a što se tiče baštne i povrću tu je uveden sistem navodnjavanja kap po kap za koji kaže da je za jednog ozbiljnog povrtara od neprocenjivog značaja.

- Ponekad se pitam kako možemo, kako uspevamo sve ovo da izdržimo. Često se stajemo od posla, a sve u nadi da će doći neko vreme bolje, da će naredna godina biti bolja, međutim godinama sve je isto, čak i lošije. Ne bavim se kalkulacijama previše, ali i bez toga znam da nas sve košta, onoliko koliko i zaradimo. Imam dve crke i sina, to je moje najveće bogatstvo, za njih sam radio, radim i radiću, sve ovo je malo koliko bih mogao, samo da njima obezbedim sve što im je potrebno. Vremena su teška, ali ne treba se predavati, ko vredno radi, on ipak na kraju bar nešto i zaradi, na kraju krajeva najvažnije je imati za koga raditi. Što se toga tiče ja sam bogat čovek - zaključuje Dragan.

D. Tufegdžić

Tovi 250 svinja bez zarade

AKTUELNOSTI

NOVI SAD • **POTPISANI UGOVORI U POKRAJINSKOJ VLADI**

101 milion za protivgradne mreže

Korisnici sredstava za podizanje voćnjaka pod protivgradnim mrežama

Pošlog utorka je u Pokrajinskoj vladi potpisani potpisujemo 41 ugovor, 38 ugovora sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima i tri ugovora sa pravnim licima, za podizanje 132 nova hektara voćnjaka pod protivgradnim mrežama. Ukupna vrednost ovih investicija je 101 milion dinara, od toga 81 milion za registrovana poljoprivredna gazdinstva i 20 miliona dinara za pravna lica.

Kako je izjavio izjavio je potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za poljoprivredu Branislav Bogaroški prilikom uručenja ugovora korisnicima bespovratnih sredstava koji su aplicirali i ispunili uslove

konkursa za nabavku sistema za protivgradne mreže u 2016. godini.

Bogaroški je istakao da se radi o nastavku jednog uspešnog projekta koji je doveo do toga da Vojvodina postane najveći izvoznik jabuka na teritoriji Republike Srbije.

Govoreći o interesovanju za sredstva na ovom konkursu, Bogaroški je rekao da je 2016. godine planirano 270 miliona dinara za ovu namenu, te da postoji dovoljno vremena da svi zainteresovani konkurišu, ali je i aperlova na poljoprivrednike da ne čekaju zadnji momenat. Konkurs je, inače, otvoren do 30. septembra, odnosno do utroška sredstava.

S. P.

USEVI I PLODOVI, ŽIVOTINJE,
POLJOPRIVREDNO DOMAĆINSTVO
I MEHANIZACIJA

Generali nagrađuje!
Osiguraj i
osvoji!

GENERALNI SPONZOR
**83. MEĐUNARODNOG
POLJOPRIVREDNOG SAJMA**
generali.rs | 011 222 0 555

GLAVNA NAGRADA
Traktor Deutz Fahr AGROLUX
50 EI 2WD sa kabinom

GENERALI

SALAŠ NOĆAJSKI • POLJOPRIVREDNIK MILAN SMILJANIĆ

Uspeh je i – pozitivna nula

Sa 70 hektara zemlje koju obrađuje i 150 grla junadi koliko godišnje uhrani, 29-godišnji Milan Smiljanić iz Salaša Noćajskog jedan je od najperspektivnijih mlađih poljoprivrednika u selu.

Ljubav prema zemlji i životinjama rodila se u porodici, u kojoj su svi usmereni na poljoprivredu od koje i žive. Kada je prvi put seo u traktor ni ne seća se, ali zna da je prvo seo u traktor, a tek posle u školsku klupu.

- Tu gde sam rođen i gajen, isključivo se bavilo poljoprivredom i ona mi je jednostavno u krvi. Kako sam rastao tako sam se uključivao u sve više i više poslova, ne bih li počeo imanje da proširujem i mogu da kažem da sam zajedno sa bratom Jovanom za poslednjih deset

godina sa sedam hektara zemlje došao do 70 hektara i sa 15 goveda na 150 grla - priča Smiljanić.

Međutim, vidno razočaran, kaže da je baviti se poljoprivredom u današnje vreme teže nego ikada, da se uvek dosta radilo, ali se tada moglo i zaraditi, da je nekada rad na selu imao svoju pristojnu cenu, koje je sada poražavajuće niska.

- Opštepoznato je da je poljoprivreda jedan od najtežih poslova u današnje vreme. Uvek se radilo dosta i teško, nekad je tu bilo više zarade više, nekada manje, međutim poslednjih godina je teško biti i na pozitivno nuli i bojim se da će biti sve gore i gore - nastavlja priču Milan.

Zajedno sa bratom obrađuju ukupno 70 hektara zemlje, od toga

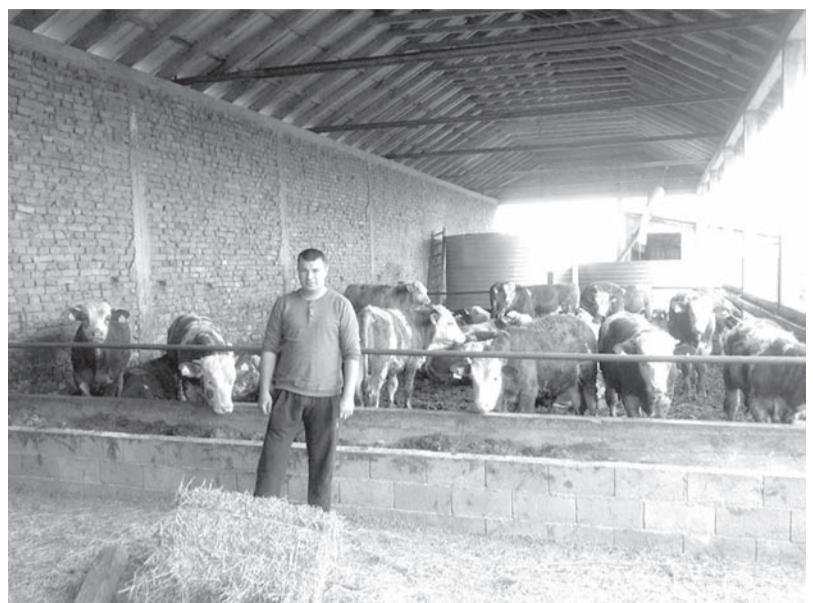
20 hektara je njihovo. Na zemlji uzgajaju pšenicu, kukuruz, lucerku i manje količine soje, mahom za svoje potrebe. Hrane od 100 do 150 bikova godišnje, a imaju i nekoliko krava i svinja.

- Poslednjih godina cena stoke je ubedljivo najgora do sada, biću iskren i reći da je i pre cena varirala, ali onaj ko je, na primer, bio u gubitku na svinjama, zarađivao je na bikovima i slično. Sada svi poljoprivredni proizvodi imaju lošu cenu i svinje koje prodaju ljudi za 115 dinara za kilogram, i junad čija cena se kreće od 1,8 do 1,9 evra po kilogramu i pšenica čija cena je rekordno niska za ovaj period godine, pa i kukuruz i soja, tako da su izgledi za ostvarivanje nekog profila u ovoj godini jako loši - kaže Smiljanić.

Za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, Smiljanić ne krije, sve češće se ulažu sredstva veća od profita, pa se za uspešnu godinu smatra i kada računica pokazuje pozitivnu nulu. Subvencije od države koje su ove godine drastično smanjene i to sa 12.000 na samo 4.000 dinara svim poljoprivrednicima značile su puno, pa se Milan, kao i mnogi drugi već češće po glavi računaju koliko još novca će morati da izdvoji za ovogodišnju prolećnu setvu.

Pored toga što su subvencije umanjene, ograničen je i broj hektara na koji se subvencije dobijaju, što je još jedna otežavajuća okolnost.

- Što se tiče subvencija, poznato je da su one nekoliko puta smanjene, a ograničen je i broj hektara koji se subvencionise, pa se prostro nosim mišljem da ove godine nije predajem zahtev za subvencije za prolećnu setvu, jer dosta doku-

Milan Smiljanić: Poražavajuće niska cena rada na selu

mentacije treba da se skupi, pa da se čeka u redu za pare koje možda nikada nećemo ni dobiti ili ćemo ih dobiti nakon godinu, dve dana. Što se stoke tiče, ranije smo dobijali subvencije kada kupimo tele, sada je i to promenjeno, tele treba da se uhrani, preda određenoj klanici, pa tek onda da se podnesu zahtevi, a pare kada budu - budu. Gazdinstvo obavezno registrujemo svake godine, bez toga ne može da se funkcioniše, to je glavni uslov da nam država pomogne, ali eto ta pomoć se svela na minimum - objašnjava Smiljanić.

Od poljoprivredne mehanizacije ima sve što mu je potrebno, čak četiri traktora, tri kombajna, šest prikolica i sve ostale priključke manje i veće.

- Mehanizacije imam možda i više nego što mi to moj posao traži. Mogao bih obrađivati još ovoliko zemlje, međutim na ovu cenu zakup zemlje, ove subvencije i ove cene naših proizvoda čak ću sledeće godine smanjiti obim proizvodnje. Ne-ma tu matematike, ja sam još uvek mlađ, imam snage, volje, želju i uz to svu potrebnu mehanizaciju, a borim se za opstanak, ne znam kako je onima drugim kada se ja sa ovoliko potencijala i mogućnosti mučim", nastavlja Smiljanić.

On objašnjava da cena zakupa ide i do 300 evra po hektaru, da gorivo imamo najskuplje u okruženju, da su domaći proizvodi najjeftiniji i pita se gde je tu šansa za neki prosperitet.

D. Tufegdžić

Hrane od 100 do 150 bikova godišnje

LAĆARAK • POGLED NA STOČARSTVO IZ UGLA PREDRAGA POPOVIĆA

Ovako se ne može dugo izdržati

- Mnogi problemi su pali na leđa onih koji se bave poljoprivredom, a najveći je, čini se, preniska otkupna cena proizvoda, smatra Predrag Popović

Stanje u stočarstvu kod nas je već dugo u stanju kakvo ne pamte ni mnogi stariji, smatra Predrag Popović, stočar iz Laćarka, a kakva je situacija, dodaje, najbolje ilustrije odluka mnogih farmera da odustanu od bavljenja tim poslom.

- Neki farmeri još kako-tako opstaju, snalaze se kako znaju i umeju, a u stvari rade jer su u obavezi da tove zbog zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta pošto su na osnovu tova su dobili zemlju po pravu prečega. Zato su nabavili prasad

i pokrenuli novi proizvodni turnus. Među takvima sam i ja, uzeo sam u zakup poljoprivredno zemljište u državnoj svojini po osnovu prava prečega na registrovanu farmu svinja. Zato radim ono što mi se ne isplati, jer ugovor je ugovor, a ugovor treba ispuniti. Posle završetka ovog turnusa, krajem maja ili početkom juna, 90 odsto velikih farmera će odustati od tova, jer je sadašnja cena stoke katastrofalna - ocenjuje Popović.

Problem je i utovar stoke koji ne može često da se realizuje i po 30

“**Najava otvaranja "Mitrosa" i povajljivanje velikog nemačkog klaničara Klemensa Tenisa na našem tržištu Predrag Popović dočekuje sa određenom rezervom, jer smatra da to neće rešiti nagomilane probleme stočara koji ovde dugo traju.**

dana nakon prijave. To znači da tovlijenici, kada dođu u fazu težine od 120 do 130 kilograma, a utovara nema, moraju da čekaju, da troše hranu i dobijaju na težini. Ta težina ih više ne svrstava u prvu kategoriju pa onaj ko ih tovi ima manju cenu, a veći trošak i duplo gubi.

Najava otvaranja "Mitrosa" i povajljivanje velikog nemačkog klaničara Klemensa Tenisa na našem tržištu Predrag Popović dočekuje sa određenom rezervom, jer smatra da to neće rešiti nagomilane probleme stočara koji ovde dugo traju. Popović je član Unije poljoprivrednih proizvođača Sremske Mačve, osnivač je i član Skupštine te Unije, tako da je, upoznat sa više podata-

Predrag Popović: dokle tov sa gubitkom?

Rad farmera se ne računa

ka o ovim investitorima. Bio je, priča nam, učesnik nekih razgovora u Vladi i kod šefa kabineta ministarke poljoprivrede i zato kaže da stvari oko velikih inostranih kompanije u stočarstvu i mesnoj industriji neće doneti rešenje.

- Priča koju sam čuo na tim skupovima se do kraja ne slaže sa onima koje se čuju u javnosti. Prema tome što sa ja čuo predstavnici Tenisa su rekli da dolaze ovde da naprave 20 objekata od po hiljadu tovlijenika i velike farme tovlijenika. Na osnovu toga hoće da dobiju na

korišćenje državnu zemlju. To čini mi se za njih važno. Nepoznana je i gde će završe svinje koje "Tenis" ovde bude utovio. Ukoliko se suštinske stvari u stočarstvu kod nas ne promene moglo bi da dođe do gušenja i ovo malo stočarstva kod nas - smatra Predrag Popović.

Ovaj farmer u tovu ima do 250 svinja, ali hoće li tako nastaviti, sagadeće posle ovog ciklusa proizvodnje. Popović ne bi htio da bude u situaciji da zbog troškova oko tova ili zakupa zemlje, mora da prodaje ono što ima.

S. Đ.

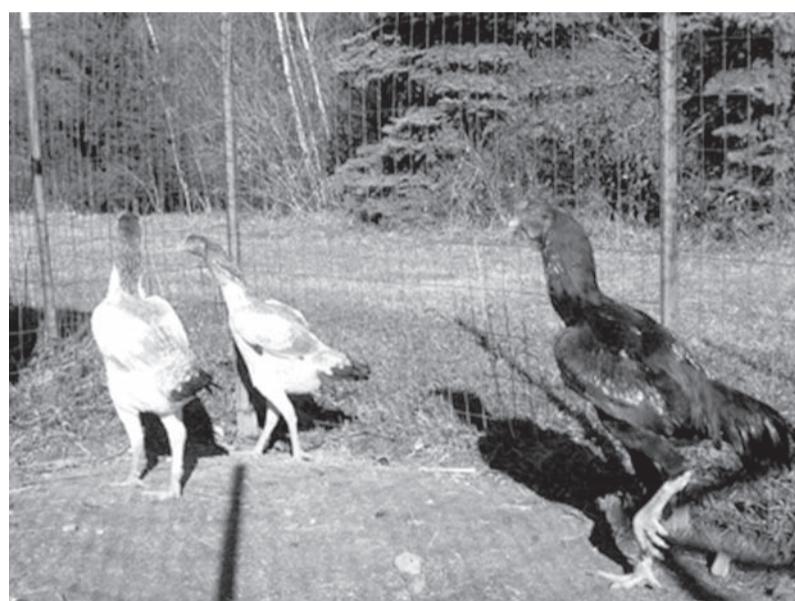
Obratiti pažnju pri izboru najpogodnije rase

Prema nekim izvorima evropski standardi imaju registrovano više od 180 rasa kokošaka, a prema nekima oko 400 pa čak i 600 rasa

Pišu: Prof. Dr Miroslav Milić, Prof. Dr Jovica Nikolovski

Pri organskoj proizvodnji živinskog mesa pilići se do 28 dana uzrasta drže u zatvorenom objektu na podu sa prostirkom (max. 11 pilića/m²). I hrane se standardnim sмеšama sa 21,5 do 23,0 % sirovih proteina, odnosno 3.050 do 3.080 kcal ME/kg. Posle toga do kraja tova (min. 81 dan) treba im obezbediti travni ispust (min. 4 m²/grlo), a kao osnova hrane mogu poslužiti razne žitarice (kukuruz, pšenica i pojedine sorte tritikalea). Primer jedne sмеše (Siri i sar., 2011) je da ona ima u sebi: kukuruza, soja (celo zrno), pšenične mekinje, Grašak (celo zrno) kukuruzni gluten, pšenične ljspice, kalcijum fosfat, kalcijum karbonat, so i vitaminsko mineralna sмеša. U ispustima živila koristi i dopunska hrana (zelena hrana, semenke, crvi i sl.). Dok pilči borave napolju obavezano ih nadgledati zbog ptica grabljičica i vremenskih nepogoda.

Prema Pravilniku o metodama organske proizvodnje RS(2002) za piliće u tovu minimalni period tova je 81 dan. Treba se odlučiti za hibride koji se odlikuju sporiji porast (2,0 do 2,7 kg žive vase sa 12 nedelja uzrasta) ili za rase kombinovanih proizvodnih sposobnosti, odnosno teže rase kokoši (1,5 do 2,0 kg žive vase sa 12 nedelja uzrasta). Pile bi se odlikovalo boljom vitalnošću i zdravljem, ali uz očekivano niži prinos mesa (Kovačević i sar.2005). Konverzija hrane u tovu pilića je lošije nego u konvencionalnoj

Malajski borac, rasa za borbu

proizvodnji, dobijaju se brojleri veće telesne mase, sa većim udedom masti u trupovima, ali je meso ukusnije i sočnije (Đermanović i Mitrović,2010).

5. Genetički resursi u organskoj živinarskoj proizvodnji

Domaće, odnosno autohtone rase i sojevi živiline, kao i njihovi produkti ukrštanjem (melezi) zauzimaju zna-

čajno mesto u organskoj proizvodnji kvalitetnog mesa i jaja. Ovo iz razloga jer najveća vrednost genetičkih resursa (rasa,sojevi,melezi) leži u genima. Pravilnik o metodama organske stočarske proizvodnje RS(2002) koji je u skladu sa EU, propisuju se metode organske živinarske proizvodnje kojima se utvrđuje izbor genetskog materijala pogodnog za ovakvu proizvodnju. Zato treba obratiti posebnu pažnju pri izboru najpogodnije rase, odnosno hibrida koji će dati najbolje proizvodne rezultate u organskoj proizvodnji živilinskog mesa i jaja.

Danas u svetu postoji preko 100 rasa kokoši, različitog genetskog porekla, eksterijera i produktivne sposobnosti (Gorbačova, 1993). Prema nekim izvorima evropski standardi imaju registrovano više od 180 rasa kokošaka, a prema nekima oko 400 pa čak i 600 rasa (Milošević i Perić,2011).

Kriterijum za razvrstavanje rasa kokošaka je različita, ali se najčešće dele na osnovu eksterijernih i produktivnih osobina u sledeće grupe:

1. Rase za proizvodnju jaja - **laki tip** (leghnor, minorka, jarebičasta, andaluziska i španska rasa).

2. Rase za proizvodnju mesa - **teški tip** (košinšina ili kohinhina, brama ili bramaputra i langšan).

3. Rase kombinovanih proizvodnih osobina - **kombinovani tip** (štajerska, golovrata, plimutrok, rodajland, njuhemšir, vijandol, orpington, australop, delaver, amrok) i posebna podgrupa tzv. astalske rase (suseks (saseks) dorking, favorol i hulan)

4. Rase za borbu - **tip borca** (malajski borac i korniš) oni su se i najpre odomačili.

5. Ukrasni tip (**ukrasne rase**, bantami i abnormalne rase)

5.1. Domaća kokoš

Domaća kokoš u RS vodi poreklo od srednje evropske odnosno balkanske kokoši. Ona se danas teško može naći i to u ruralnim predelima (Bogosavljević-Bošković i Mitrović,2005). Ona je sinonim za mnoge populacije različitog stepena razvijenosti, vrlo heterogenog fenotipa i genotipa tako da ih je teško definisati kao rasu poznatih morfoloških i fizioloških svojstava (Milošević i Perić,2011).

Izvorni oblik domaće kokoši (pogrmeš ili živilčarke) gotovo da i ne postoji. Vrlo je sitna i skromnih proizvodnih sposobnosti. Dosta je bila ukršтana sa uvoznim kokoшkama, ali

Banatski gološjan

Leghnor, laki tip rase za proizvodnju jaja

i dalje je bila sitna i slabih proizvodnih osobina. Po boji perja je različita, prvo bitno je bila jarebičaste i crne boje, a danas se sreću i druge kombinacije.

Danas u RS postoji nekoliko rasa koja se definisu kao autohtone rase domaće proizvodnje. Pored pogrmuše (živilčarke) vrlo slične su joj svrljiška, zaječarska i dečanska kokoš, kao i soborska kaporka i banatski gološjan. Sve ove rase pripadaju kombinovanom tipu (za proizvodnju mesa i jaja).

a) **Svrljiška kokoš** nastala početkom 20 veka na području jugoistočne Srbije nekontrolisanim ukrštanjem različitih rasa koje su uvezene a najzaslužnije za njene eksterijerne i produktivne karakteristike su rase australop i langšan (Marić i sar.,1996,1997,Supić i sar.1997; Mitrović i sar.2005;2011a). Populacija ove kokoši je relativno mala i uglavnom je rasprostranjena na obroncima Svrljiških planina. Koža bele boje, perje uglavnom crno, a ima i crvenih jedinki. Nosivost je 100 do 120 jaja mase 55g. Veoma otporne. Petao imam do 2,0 kg a koke 1,5 kg.

b) **Somborska kokoška** nastala u okolini Sombora ukrštanjem do-

maće kokoši, hudana i sulmtanske – štajerske kokoši. Rasna karakteristika joj je čuba srednje veličine. Boja perja je bela, crvena, plava, žutocrvenkasta. Pronosi sa 6 do 7 meseci, godišnje snese od 160 do 200 jaja, prosečne težine 55 do 60 g. Veoma dobro podnosi loše uslove ima odlično razvijen instikt ležanja. Petao imam 3,5 do 4,0 kg a kokoška 2,5 do 3,0 kg (Milošević i sar.2007;2013). Od Ministarstva poljoprivrede RS zaštićena kao autohtona rasa kokošaka.

c) **Banatski gološjan** nastao od domaćih primitivnih i ukrštanjem sa inozemnim, najviše uticajima imala golovrata ili transilvanska kokoš, jer je golovratost dominantna osobina (Milošević i Perić). Glava duguljasta i srednje veličine sa malo perja po potiljku, dok su ostali delovi glave i vrata bez perja, crvene boje. Na vrhu iznad voljke ima malu čubu perja koji je u boji ostalog perja na telu (rasna karakteristika). To je srednja rasa, pronose sa 5 do 6 meseci, nosivost 120 do 160 jaja, prosečne mase oko 60 g. Tm petla 2,5 do 3,0 kg, odnosno 2,0 do 2,5 kg kokica (Milošević i sar.2013). Kao autohtona rasa zaštićen od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS.

Somborska kokoš

Domaća kokoš

Paprika i splativi od mleka

- Kada me pitaju zašto paprika, a ne krave ili stoka, meni je najlakše da objasnim tako što paprike mogu da prodam pedeset kilograma, ali nikako ne mogu da skinem but sa bika i prodam ga jer mi trenutno trebaju pare – kaže Dragan Savatić

Porodica Savatić već nekoliko godina živi od mlekarstva ali, kako kažu, zbog trenutne situacije polako odustaju od tog posla, iako su se navikli i iako im je donosilo dobar novac.

Dragan Savatić, iskusni poljoprivredni proizvođač iz Zasavice 1 siguran je da je gore nego što je bilo, ali zna da ni on ni ostali meštani tog sela neće odustati od života na selu i poljoprivredne proizvodnje:

– Teže je nego ikad, to je sigurno, ali mi imamo svega, i ako ništa drugo onda bar dovoljno za sebe. Tako će i ostati, šta god da se desi, i mi ćemo imati dovoljno da prehranimo sebe i svoje porodice.

Njegova supruga **Ranka Savatić**, kao jedna od bitnijih karika u sopstvenom mlekarskom poslu, sa druge strane, kaže da su u stvari i mlekare „krive“ smanjenju čitavog tog posla i gubicima poljoprivrednika jer se mnogo traži, a ništa se ne daje:

– Postalo je već iritantno kako kontrolor iz mlekare stoji na kapi-

Savatići imaju pomalo od svega

ji rano ujutro i čeka mleko. Sve ja to razumem, nije ni on kriv, ali za ovu zaradu se to stvarno ne isplati – kaže Ranka ističući da sada imaju tek četiri krave, a da su ranije živeli od mleka koje njih dvanaest

daju. Kako kaže, drugo je vreme sada, a i prošlogodišnja suša je uzeila danak.

Na ruku im, osim lošeg vremena i izostanka bilo kakve podrške i plana države i nadležnih institucija ne ide ni cena mleka i mlečnih proizvoda, što se jasno vidi i po broju ljudi koji se bavi mlekarstvom u Zasavici 1:

– Cena je ranije bila 30 dinara, a sada 23-4, a i to se vidi koliko nas ima u selu. Ranije je bilo četiri, a sada jedva jedna.

Problem je, kažu, i u sistemu u mlekarstvu:

– Tri krave su neki minimum. Mi smo preko toga, ali 35 litara je granica za premiju, granica koju nismo prešli više od godinu i po dana, ali zbog toga i polako nestaje mali i srednji proizvođači bez kojeg ko zna šta će biti i sa velikim prodavcima – kaže Dragan.

Zato su Savatići, shodno pretходnoj tradiciji koje su se pridržavali da imaju svega pomalo, smanjili broj krava, a povećali broj bikova kojih zajedno sa muzarama imaju 25, ali isto tako i vreme koje provode u rasadniku paprike.

U štalamu 25 bikova i krava

„Mogu da prodam pedeset kilograma paprike, ali nikako ne mogu da skinem but sa bika i prodam“

– Ima tu jedna stvar koja je vrlo jednostavna, ali narod ne može da shvati. Kada pitaju zašto paprika, a ne krave ili stoka, meni je najlakše da objasnim tako što paprike mogu da prodam pedeset kilograma, ali nikako ne mogu da skinem but sa bika i prodam ga jer mi trenutno trebaju pare. To je ogromna razlika i u situaciji kakva je naša gde se živi od danas do sutra, mi nemamo izbora, nego radimo ono što donosi čist novac – jasan je Savatić koji dodaje da se generalno smanjuje u fond u svinjogradstvu zbog loših cena.

Na to se nadovezala i priča o novim investicijama i eventualnom povećanju isplativosti u stočarstvu, ali Dragan Savatić tu ne vidi neku veliku priliku ni za svoje domaćinstvo, ali ni za ostale Zasavčane:

– Sve je to lepo zamišljeno sa njihove strane, ali mi smo pre za

nekoliko meseci zarade mogli da priuštimo velike i vredne stvari, o kojima sam možemo samo da sanjam, tako da ćemo, iako smo potrebiti svim tim firmama trebamo, njima biti samo jeftina radna snaga koja hrani stoku. Velike zarade za bilo koga od nas tu se nešto više od 100 dinara naravno da neće biti.

U kredit i neke velike investicije, kako Dragan kaže, ipak nemaju namenu da ulaze.

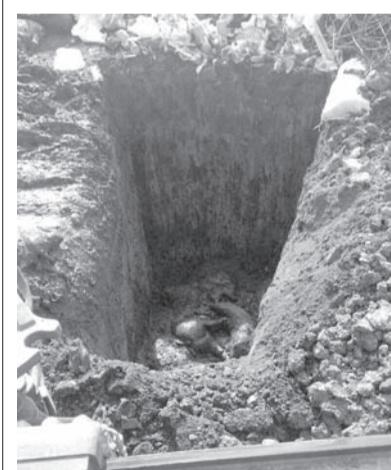
– Imamo tu primera iz sela, ljudi mnogo ulažu i rizikuju. Mi imamo svega pomalo, ratarske kulture da ishranimo stoku, papriku da imamo rezervu novca, i koju kravu i nešto bikova. Ako bih uzeo kredit, morao bih da se fokusiram na jednu, i šta bih onda radio nakon jedne loše godine. Ovako preživljavamo, nekako ćemo izdržati – završava Savatić i kaže da brine za budućnost sela.

I. Kovačević

SLIKOM I REČIMA

U ATARU LAĆARKA

Čišćenje animalnog otpada

Animalni otpad

Očišćena deponija

Mesna zajednica Laćarak je organizovala čišćenja animalnog i drugog otpada u atarima i na divljim deponijama oko sela. Angažovan je bager i druga neophodna mehanizacija pa je tokom samo jednog dana sakupljeno nekoliko desetina svinjskih leševa i mnogo drugog otpada ostavljenog u atarima.

Animalni otpad je često problem u ovom selu, a povremene akcije čišćenja nisu adekvatno rešenje. Toga su svesni svi, a meštani po-

sebno. Pojedinci iz Laćarka su nam rekli kako su predlagali da se, poput nekih okolnih mesta, ovaj problem reši angažovanjem nekog ko će, po pozivu, odvoziti uginulu stoku i zbrinjavati je. To nije prihvaćemo.

Inače, nedavna akcija čišćenja obavljena je na lokaciji u Sremskoj ulici, na divljoj deponiji prema Martincima, na divljoj deponiji u ataru kod auto puta i na drugim mestima, javili su iz Mesne zajednice Laćarak.

S.D.

BEOGRAD

O DRŽAVNOM ZEMLJIŠTU

Vlast ne brine o milionima hektara

Zbog propusta vlasti ne treba da čudi da i drugi korisnici, uključujući sva javna preduzeća, sve organi vlasti ali i biznismene koji besplatno koriste državnu svojinu, ne prijave ni jedan jedini kvadratni metar državnog zemljišta

Nepopisana državna svojina u Republici Srbije je jedan od najvećih izvora velikog prelivanja javnog novca u privatne džepove nekolicine privilegovanih lica i nezaobilaznih partija, navodi se u saopštenju Udruženja građana za povraćaj oduzete imovine "Beograd".

Pre više od 20 godina formirana Republička Direkcija za imovinu je imala, i danas ima zadatak, da evidentira i popiše državnu i danas javnu svojinu. To međutim još uvek nije učinjeno, podsećaju u Udruženju.

Najveći korisnici izuzetno velikih površina državne svojine su preko 720 javnih preduzeća, lokalne i republičke vlasti ali i mali broj tajkuna koji su kroz takozvane privatizacije imovine uspeli da nastave sa besplatnim korišćenjem i velikim površinama državne svojine", stoji u saopštenju. Takođe je istaknuto da su dosadašnje aktivnosti nadležnih na popisu javne svojine apsolutno nedovoljne.

Naime, Udruženje tvrdi da i pre njihovog urgiranja Vlada Srbije ništa nije učinila po pitanju tri subjekta, i to Ministarstva građevinar-

stva, Minsistarstva poljoprivrede i JP Srbijašume, koji su zvanično priznali da ne popisuju niti vode evidenciju o preko dva miliona hektara državnog zemljišta, uprkos tome što je to njihova zakonska obaveza.

Kako primećuju članovi Udruženja, zbog propusta vlasti ne treba da čudi da i drugi korisnici, uključujući sva javna preduzeća, sve organi vlasti ali i biznismene koji besplatno koriste državnu svojinu, ne prijave ni jedan jedini kvadratni metar državnog zemljišta na prostoru Luke Beograd, Autokomande i drugih više stotina lokacija. (RTV)

Šta ubija ćelije raka

(Prenosimo izvode iz knjige "Lekovitim biljem protiv karcinoma", autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir 2015.)

Integralne žitarice: Osobe koje u ishrani koriste integralne žitarice, naročito i testeninu od integralnog žita, imaju manje izgleda da obole od nekih vrsta raka. Integralne žitarice štite od raka želuca, prostate, bešike i bubrega.

Istraživanja govore da integralne žitarice sadrže antioksidante, supstance koje blokiraju slobodne radikale, molekule koji mogu da oštete ćeliju.

Soja (Hispida moench): Soja i fitoestrogeni zaslužuju zaista veliku pažnju u borbi protiv raka, naročito za žene. Estrogeni, tipično ženski hormoni, naj veći su stimulans za pojavu raka na dojkama. Prerana pojava menstruacije, kasni porođaj i zakasnela menopauza i gojaznost uzroci su veće proizvodnje estrogena. Ali soja (isto tako lan, cerealje, mahunasto povrće, orasi, bademi) veoma su bogati fitoestrogenima, biljnim supstancama sličnim ženskim hormonima, ali su mnogo slabiji.

Kajsija (Prunus armeniaca): Kajsija je izvor beta-karotina. Sveže ili osušene one obiluju ovim oblikom vitamina "A". Tri omanje sveže kajsije sarrže 2.770 internacionalnih jedinica beta-karotina, ili više od 50 procenata preporučene dnevne doze – i sve to u 50 kalorija.

Mada sušene kajsije imaju nešto veću kalorijsku vrednost, njihova prehrambena vrednost prevazilazi onu koju imaju sveže kajsije. Pošto sušene kajsije (ima 165 kalorija) obezbeđuje vam gotovo punu dnevnu dozu beta-karotina, kao i bogato posluženje kalijumom i borom, i gotovo 20 procenata od preporučene dnevne doze gvožđa (što je prilično impresivno za nešto što nema nikakve veze s mesom). Sušene kajsije su takođe bogatije

vlaknima nego one sveže, a i jedne i druge praktično uopšte ne sadrže natrijum i masnoće.

Osobe koje konzumiraju namirnice bogate beta-karotinom ređe oboljevaju od karcera nego osobe koje ih ne konzumiraju u dovoljnoj mjeri.

Zanimljiva je tvrdnja dr Dina Burka, direktora Nacionalnog instituta za ispitivanje raka u SAD, da vitamin "B-17" predstavlja najefikasniju materiju u borbi protiv raka. A priča o ovom vitaminu ne može da prođe bez pominjanja kajsija, koje u jezgrima svojih koštice.

Potrebno je dnevno uzeti desetak jezgra iz koštice kajsije. U hladovini i u promjavi osušiti koštice kajsije i držati u retko tkanoj vreći.

Sveže iscedeň sok voća i povrća

Već svi znaju da vitamina imaju više u voću i povrću. U ovim namirnicama ima vitamina "C" i "E" i beta-karotina (prerađivača vitamina "A") sa velikom ulogom antioksidanata.

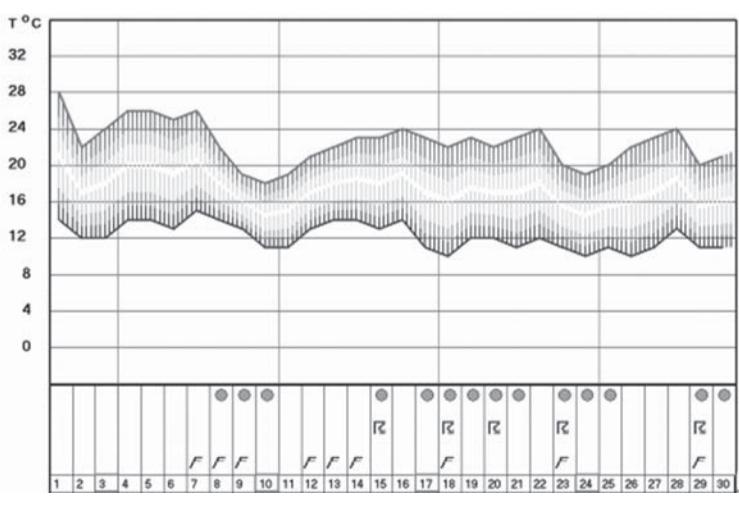
A antioksidanti su supstance koje neutrališu druge supstance – slobodne radikale odgovorne za rak. Istraživanja su pokazala da imaju jačih srestava od vitamina, ali vitamini ostaju primarni jer ih je lako uneti kroz hranu, a i zadovoljavaju naš ukus. Ni vitaminu u pilulama nisu toliko efikasni koliko oni iz voća i povrća.

Zaštitu ulogu ima crveno i tamnozeleno povrće (kao kupus) bogato beta-karotinom. Vitamini "A" i "E" imaju potrebu za mastima da bi bili apsorbovani i baš zato ne smeju zaobilaziti mleko i jogurt. Vitamin "C" zahteva vodu, ali je veoma osetljiv na vreme i toplotu, to jest vitamine uništava svetlost, dugu stajanje i toplost. To znači da se iscedeň sok odmah piće.

Soja i fitoestrogeni zaslužuju zaista veliku pažnju u borbi protiv raka

Prognoza vremena do kraja aprila

Zeleni i crni čaj ubijaju kancerogene ćelije

Laboratorijski nalazi su nam otkrili sastojak čaja „catechol“, za koje je utvrđeno da ćelije raka „navodi na samoubistvo“.

Ove dve vrste čaja koje efikasno ubijaju ćelije karcera, nefermentirani zeleni čaj se nalazi na prvom mestu kao najefikasniji. Polufermentirani čaj i potpuno fermentirani crni čaj takođe ubijaju kancerogene ćelije, samo u manjem stepenu.

Majčino mleko ubija ćelije tumora

Majčino mleko nije samo veoma hranljivi već sadrži i antitela, koja se bore protiv virusa i protoza, zatim enzime i masne kiseline koje sprečavaju štetne bakterije, kao i proteine koji zastavljaju mikrobe da se ne prilepe na ćelije pluća ili na sistem za varenje.

Potvrđeno je da majčino mleko sadrži i potencijalnu antikancerogenu supstancu koju kravljie mleko nema. I poređ toga ne predstavlja veliki rizik za novorođenčad, otkriće stvara novi pristup u borbi protiv tumora.

Istraživanja su pokazala da mleko sprečava bakterije da napadnu ljudske ćelije. Takođe, majčino mleko „ubija“ samo ćelije tumora, dok normalne odrasle ćelije ostaju netaknute. Odgovor se krije u mlečnom proteinu lakbalbuminu koji je tako grupisan u majčinom mleku da deluje na rast ćelija raka.

Morski grgeč ometa rast raka

Jedna od najbezbednijih riba je grgeč, zato što se lovi daleko od obale, tamo gde je voda manje zagađena. (Nemojte da pobrake morskog grgeča sa slatkovodnim grgečom, koji može da bude zagađen otrovom PCB).

Morski grgeč je i jedna od najzdravijih riba. Sadrži malo zasićenih masnoća, malo kalorija i pola grama omega-3 masnih kiselina kao neke druge ribe, i ta mala količina ribljeg ulja mnogo vredi.

PCB-polihlorisani bifenil: bilo koje iz porodice visokotoksičnih i po-

Ni vitaminu u pilulama nisu toliko efikasni koliko oni iz voća i povrća

tencijalno kancerogenih jedinjenja koje se sastoje iz dva prstena benzena u kojima je vodonik zamenjen hlorom, nekad se upotrebljavao u industriji, a danas je prognan iz upotrebe.

Ishrana s niskim sadržajem masnoće štiti od srčanih obolenja, moždanog udara i određenih oblika karcera.

Omega-3 masne kiseline: Sniža-

vaju holesterol i trigliceride, smanjujući rizik od razvoja konorarnih arterija. Mogu da obore krvni pritisak i spreče nastajanje opasnih ugrušaka krvi,

Pa na taj način pružaju zaštitu i od srčanog napada.

Mogu da ometaju rast kancerogenih tumora.

(Nastaviće se)

Promet roba na Produktnoj berzi

od 4.4. do 8.4. 2016.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Stabilna cena pšenice
- Rast cene kukuruza
- Rast cene soje

Cene listiranih berzanskih roba posle višemesecnog pada, ulaze u treću nedelju sa blagom, ali primetnom tendencijom rasta. Mechanizam tržišta je profunkcionisao u momentu kada su kupci konačno odreagovali na niske i po njih povoljne cene, što je za logičnu posledicu imalo rast cene kao odgovor na povećanu tražnju. Promet od 345 tona robe je za 34,29% manji u odnosu na trgovanje u prethodnoj nedelji, dok je finansijska vrednost prometo-

vane robe iznosila 9.886.250 dinara što je za 6,04% manje nego prethodne nedelje.

Cena pšenice već drugu nedelju za redom "brani" svoj preprošlonedeljni nagli skok, kada se vratila na nivo od januara ove godine, a koji iznosi 16,20 din/kg bez PDV, s obzirom da je i u nedelji za nama to bila aktuelna tržišna cena ove robe. Konstatacija od pre mesec dana da se cena pšenice savsim približila ceni kukuruza, može i ove nedelje da se potvrdi. Međutim,

PRODEX

Gornji grafikon na najbolji način potvrđuje da je osnovna karakteristika robno-berzanskog trgovanja u poslednje dve nedelje, definitivno - cenovni oporavak. Time je posle više od mesec i po dana indeksna vrednost ovog pokazatelja, ponovo prešla granicu od 200 indeksnih poena.

Kao i prethodne i tokom ove nedelje cenovne promene dešavale su se samo na tržitima kukuruza i soje. Pšenicom se trgovalo po istoj ceni kao i u prethodnom periodu, tj. na nivou od 16,20 din/kg, bez PDV-a,

dok su cene i kukuruza i soje otišle nogore. Kukuruz danas vredi 15,90 din/kg, bez PDV-a, odnosno skuplji je za dvadeset do trideset para po kilogramu, u odnosu na prethodnu nedelju, dok je cena soje tokom čitave nedelje sucesivno rasla po 0,50 din/kg, da bi dostigla svoju aktuelnu cenu od 40,50 din/kg, bez PDV-a, što je za čitavih 1,50 din/kg više nego prethodne nedelje.

Time je današnja vrednost PRODEX-a od 200,77 indeksnih poena, za 1,28 indeksnih poena viša nego prolog petka.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOŠU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2015.	300	17,49-17,60	100	17,49	+1,49%
Kukuruz, rod 2015. (izvlačenje do 28.04.)	200	17,93	-	-	-
Pšenica, rod 2015.	125	17,82-18,15	100	17,82	+/-0,00%
Soja, rod 2015.	280	43,45-45,10	145	43,45-44,55	+2,17%

za razliku od tada, razlog približavanja cena nije u padu cene pšenice, već u rastu cene kukuruza. Možda ovo bude novi podstrek za rast cene pšenice. Da li će se to ostvariti vrlo brzo će pokazati nastupajući period.

Kukuruz se savim približio svom ovogodišnjem cenovnom maksimumu od 16,00 din/kg bez PDV, pošto je u nedelji za nama prodavan preko novosadske berze po ceni od 17,49 din/kg (15,90 bez PDV). U odnosu na prethodnu nedelju to je rast od

1,49%. Jedan od razloga svakako treba potražiti i u činjenici da je u martu zabeležen rekord u mesečnom izvozu kukuruza roda 2015. koji je iznosio nešto preko 200.000 tona. Izvoz, ponovimo to još jednom, jeste najveći generator rasta prometa, pa i cene.

Najinteresantnije protekle nedelje je bilo na tržištu soje. Ova značajna uljarica imala je skoro dnevno prisustvo na novosadskoj berzi, a cena joj se kretala od 39,50 din/kg bez PDV na

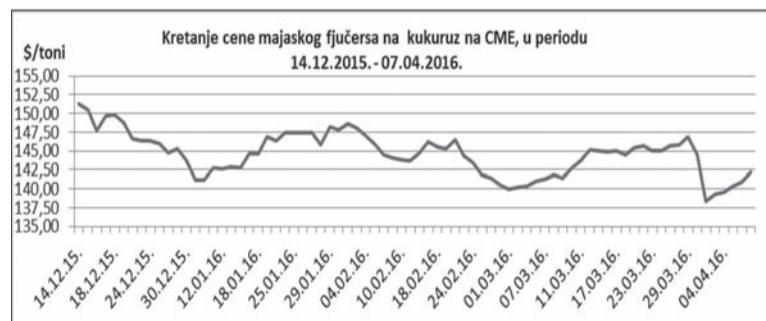
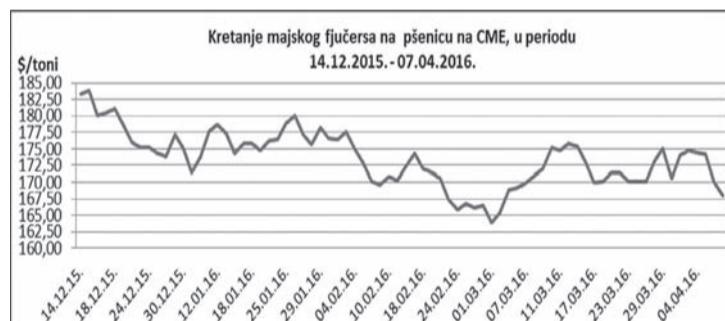
početku nedelje, preko 40,00 din/kg srednjem periodu, pa do 40,50 din/kg na samom kraju nedelje. Prosječna nedeljna cena je iznosila 43,83 din/kg (39,84 bez PDV), što je za 2,17 % rast u odnosu na cenu u prethodnom nedeljnog periodu. Možda ovaj cenovni oporavak bude poslednji "poziv" poljoprivrednicima da sejtu ovu kulturu, koja je od prošle ekonomske godine zauzela treće mesto u setvenim površinama na našim poljima posel kukuruza i pšenice.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, MAJSKI FJUČERS 2016.

	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	peta
Pšenica	174,76 \$/t	174,39 \$/t	174,17 \$/t	170,13 \$/t	167,92 \$/t
Kukuruz	139,36 \$/t	139,52 \$/t	140,39 \$/t	140,94 \$/t	142,28 \$/t

Ocena ozimih useva je iznad očekivanja trgovaca, sa 59% dobro/odlično, naspram petogodišnjeg proseka za ovo doba godine sa ocenom od 42%. Vremenski uslovi su na severnoj hemisferi veoma povoljni i potečeća setva brzo napreduje. Takođe je potražnje za američkom pšenicom zabeležila pad, što je

sve zajedno dovelo do pada cene fjučersa na pšenicu na Čikaškoj berzi.

Za razliku od pšenice, kod kukuruza se beležio gotovo konstantni cenovni rast. Trgovci procenjuje da će površine pod ovom žitaricom biti manje u od procene koje je izneo USDA, kako zbog povoljnije cene soje u od-

nosu na kukuruz, tako i zbog trenutnih vremenskih uslova koji otežavaju setvu u nekim delovima SAD-a.

Pšenica sa majskom isporukom je u Čikagu prometovana po ceni koja je za 3,47% niža u odnosu na prošlonedeljnu, dok je cena kukuruza viša za 2,85%

BUDIMPEŠTA

PŠENICA	KUKURUZ
136,95 EUR/t (futures avg 16)	141,40 EUR/t (futures maj 16)

EURONEXT PARIZ

PŠENICA	KUKURUZ
153,25 EUR/t (futures maj 16)	155,25 EUR/t (futures jun 16)

U Budimpešti se, u forintama posmatrano, cene pšenice i kukuruza nisu menjale, dok su u evrima cene više za 0,52%. Za razliku od američkih berzi, u Parizu je pšenica poskupeka i to za 0,51%, a cena kukuruza je viša za 2,31% u odnosu na kraj prošle nedelje.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP

	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	peta
Soja, zrno, maj 16	337,39 \$/t	335,62 \$/t	332,39 \$/t	333,64 \$/t	332,32 \$/t
Sojina sačma, maj 16	272,30 \$/t	268,20 \$/t	268,70 \$/t	267,90 \$/t	266,80 \$/t

Procene da bi pod sojom moglo biti više površina nego što je američko Ministarstvo poljoprivrede procenjivalo je uticalo na

ovonедeljni pad cene fjučersa na soju i sojinu sačmu. Soja sa majskom isporukom je pala za 0,68%, a sojina sačma z 1,30%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cene nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovaju do trenutka štampanja informatora.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs

INFO SLUŽBA

021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPOZOR

Francuski hibridi
kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a

Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789

miroslav.sidor@limagrain.com

branimir.alivojovic@limagrain.com

www.limagrain.rs

VOĆE 4.4.2016. - 11.4.2016.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	170.00	200.00	200.00	rast	slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	145.00	150.00	147.00	bez promene	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	80.00	75.00	bez promene	prosečna
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	380.00	380.00	380.00	pad	vrlo slaba
5	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	380.00	380.00	380.00	bez promene	vrlo slaba
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	45.00	55.00	50.00	bez promene	dobra
7	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	65.00	65.00	bez promene	slaba
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	100.00	100.00	bez promene	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	55.00	65.00	55.00	pad	slaba
10	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	85.00	85.00	-	prosečna
11	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	55.00	65.00	55.00	pad	slaba
12	Jabuka (Greni Smit)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	85.00	85.00	bez promene	slaba
13	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	55.00	55.00	55.00	bez promene	slaba
14	Jabuka (Jonagold)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	65.00	65.00	bez promene	slaba
15	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	50.00	55.00	55.00	rast	vrlo slaba
16	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	65.00	70.00	70.00	bez promene	vrlo slaba
17	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(Turska)	kg	200.00	200.00	200.00	-	vrlo slaba
18	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(Grčka)	kg	220.00	240.00	230.00	pad	prosečna
19	Kivi (sve sorte)	Domaće	kg	85.00	85.00	85.00	bez promene	vrlo slaba
20	Kivi (sve sorte)	Domaće	kg	115.00	130.00	130.00	bez promene	slaba
21	Kruška (Viljamovka)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	200.00	190.00	-	vrlo slaba
22	Kruška (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	175.00	190.00	190.00	pad	vrlo slaba
23	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	1000.00	1100.00	1000.00	bez promene	prosečna

POVRĆE 4.4.2016. - 11.4.2016.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	vezra	8.00	12.00	8.00	pad	dobra
2	Brokolija (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	220.00	200.00	bez promene	slaba
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	60.00	80.00	70.00	bez promene	dobra
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	35.00	25.00	pad	dobra
5	Karfiol (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	220.00	200.00	pad	slaba
6	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	100.00	80.00	rast	vrlo slaba
7	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	95.00	90.00	pad	dobra
8	Krompir (beli)	Domaće	kg	35.00	45.00	40.00	bez promene	dobra
9	Krompir (crveni)	Domaće	kg	35.00	40.00	40.00	bez promene	dobra
10	Krompir (mladi)	Domaće	kg	120.00	140.00	130.00	pad	slaba
11	Kupus (mladi)	Uvoz(uvoz)	kg	45.00	70.00	55.00	pad	prosečna
12	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	45.00	55.00	50.00	bez promene	slaba
13	Lubenica (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	170.00	170.00	170.00	-	vrlo slaba
14	Luk beli (mladi)	Domaće	vezra	25.00	35.00	30.00	rast	vrlo slaba
15	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	400.00	700.00	450.00	bez promene	prosečna
16	Luk crni (mladi)	Domaće	vezra	13.00	25.00	18.00	rast	dobra
17	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	45.00	55.00	50.00	rast	dobra
18	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	320.00	300.00	rast	vrlo slaba
19	Paprika (ljuta)	Uvoz(uvoz)	kg	400.00	500.00	500.00	bez promene	slaba
20	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	310.00	340.00	340.00	pad	vrlo slaba
21	Paprika (silja)	Uvoz(uvoz)	kg	270.00	340.00	310.00	pad	slaba
22	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	300.00	230.00	rast	slaba
23	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	200.00	180.00	rast	slaba
24	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	155.00	150.00	rast	prosečna
25	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	170.00	180.00	180.00	bez promene	dobra
26	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	350.00	200.00	bez promene	dobra

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	21.00	23.00	22.00	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	23.00	21.00	rast	dobra
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	25.00	27.00	26.00	bez promene	prosečna
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	70.00	80.00	75.00	rast	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	20.00	23.00	22.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
min	max	dom							
</tbl

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Na prodaju Torpedo RX 170. Traktor u dobrom stanju. Može zamena za manji traktor. Tel: 063/776-78-28.

- Na prodaju motokultivator IMT 506 u ispravnom stanju. Tel: 063/370-150.

- Menjam IMT 560 novi tip za 577DW. Traktor je 87god, očuvan, ne troši kap ulja od sisanja do sisanja, nema ulaganja! Zamena za 577DW novi tip. Tel: 064/945-72-97.

- Na prodaju IMT 560 bez ulaganja u odličnom stanju. Gume skoro nove, registrovan, garažiran. Radio samo lagane poslove (prskanje, sejanje, baliranje, razbacivanje veštaka, košnje i transport). Nije radio u oranju. Tel: 069/557-00-41 i 064/136-20-90.

- Prodajem IMT kultivator za kukuruz, model 644.21. Tel: 060/367-91-48.

- Prodajem kombajn Claas Mercator 70, u ispravnom stanju. Motor daje 120KS, u odličnom stanju, gume dobra, remenje takođe. Kombajn je registrovan. Tel: 064/159-35-76.

- Prodajem kombajn 142. Crvene boje, u dobrom stanju. Može zamena. Tel: 062/487-159.

- Na prodaju MT 2, sa prikolicom za trupce 8.T. Tel: 064/586-75-54.

- Na prodaju Zmaj 224 berač 224, 1996. godište. Tel: 063/838-10-54.

- Na prodaju Zetor 1985. godište. Tel: 022/432-237.

- Na prodaju traktor. Tel: 063/289-175.

- Traktor IMT 533, u dobrom stanju, dobre gume, narocito zadnje. Crveni limovi, sveze ofarbane, uradjena nova instalacija. Malo radio, odlican motor. Registrovan. Cena 2800e. Tel: 061/200-0630.

- Na prodaju Univerzal 445, 91. godište, prvi vlasnik, 3960 radnih sati, trajno registrovan, za više informacija pozovite. Milenko Vasiljević. Volujac kod Šapca. Tel: 064/305-6781 i 063/738-0195.

- Prodajem traktor Belarus MTZ 82, 2004 god, ispravan, registrovan. Tel: 063/356-234.

- Na prodaju Freza-Pumpa-Agregat. Tel: 022/664-937.

OPREMA

- Na prodaju presa John Deere 336A u odličnom stanju, garažirana. Bez ulaganja. Proletos urađeni komplet petljaci. Sa tanjirima, nosačima (sve novo) i remontovan klip stavljeni novi ležajevi i šine za vođenje klipa. Presu prodajem zbog prstanka bavljenja stičarstvom. Tel: 069/557-00-41 i 064/136-20-90.

- Na prodaju prikolica IMT jednoosovinka kiper 4 tone, 1989. god. Tel: 063/531-155.

- Na prodaju rasturivač djubriva komplet sa kardanom i jedan točak za leopard plug- 3. Tel: 064/586-75-54.

- Prodajem plug prevrtač sa tegovima za frezu 506. Tel: 064/579-33-57.

- Na prodaju Teška drljača 5,5 metara. Nova, nekorisćena drljača 2016 god, menjam za traktor 70-100 konja. Hidraulika. Tel: 065/250-66-25.

- Prodajem prskalicu 440litara ispravna. Tel: 064/240-64-79.

**VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA**
**KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA
"BILANS VM"**

**Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450**

- Na prodaju plug 1 brazda za voćnjak ili parice dubina 50cm , dugacka daska Tel: 064/586-75-54.
- Na prodaju dobro očuvana priklica za razbacivanje stajskog đubriva. Marka: Gilibert. Tel: 063/575-040.
- Kosačica sa gnječilicom SIP 165G sa gnječilicom 2003 godište Prvi vlasnik. Korišćena za sopstvene potrebe. U ispravnom stanju. Cena po dogovoru. Tel: 065/514-20-55 i 022/489-508.
- Na prodaju V tanjirače, setvospremači. Tel: 022/301-751 i 062/101-68-60.
- Na prodaju Pobeda priklica 5.5t, metalne stranice i patos, rinfusa sa leve strane, ispušni na patosu, tubeles gume. Tel: 065/517-92-95.
- Na prodaju kosilica za travu sa džakom za skupljanje trave, kosačica je samohodna. U ispravnom stanju. Tel: +633-701-50.
- Na prodaju rotaciona kosačica marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.
- Prodajem berač Zmaj 214, jednoredni, u ispravnom stanju. Tel: 064/159-35-76.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slatomresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

- Na prodaju Alko motorna grebenasta kosačica, od 4KS, benzinc, pogon napred i nazad, odlična i dobra za košenje većih travnatih površina, livada, parkova, igrališta, golf terena...otkosa 70 cm ! Vlada. Tel: 064/218-74-00.

- Na prodaju prikolica djubretar-ka,pogodna za maline i ostale vocarske poslove,prodajem iskljucivo radi potrebe za vecom,može zamena za vecu uz moju doplatu. Tel: 065/350-47-11.

- Na prodaju Univerzal 445, 91. godište, prvi vlasnik, 3960 radnih sati, trajno registrovan, za više informacija pozovite. Milenko Vasiljević. Tel: 064/305-6781 I 063/738-01-95.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

- Na prodaju Mešaona za stočnu hranu-Kosa, 250kg. Mešaona je u dobrom stanju, može da ide sa motorom i bez. Tel: 062/899-28-85 i 022/688-183.

- Na prodaju mašina bekerica sejanje kukuruza. Mašina je u odličnom stanju, prvi vlasnik. Tel: 022/664-596 i 060/066-45-96.

- Na prodaju berač 221 sa bunkerom i rudom na hidraulično ukrštanje, u dobrom stanju. Tel: 022/664-596 i 060/066-45-96.

- Na prodaju prskalicu Kranjska 330L, grane 8m, prvi vlasnik. Tel: 022/664-596 i 060/066-45-96.

- Na prodaju prskalicu 440litara ispravna. Tel: 064/240-64-79.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Na prodaju električna pumpa za pretakanje goriva derivata pumpa je bešuma, monofazna i profesionalna, kao nova je, uvoz Nemačka T.I.P. Multioil 35M pumpentechnick 74919 helmstadt-Germany Rp28500max2100l-h Hmah 35m, uz pumpu ide i korpa i pištolj za točenje sa sigurnosnim ventilima. Tel: 061/200-32-17.

- Na prodaju plug Lemken obrtač trobrazni 3x30 12 coli, stanje odlično. Tel: 061/200-32-17.

- Na prodaju plug cevasti Češki četvorobrazni 4x30 zahvat,visina greda 75cm,razmak između glava 80cm,plug je u odličnom radnom stanju. Tel: 061/200-32-17.

- Na prodaju polagač crne folije za bostan i papriku. Dva creva kap po kap i bacu djubrivo. Tel: 022/245-1277 i 065/600-66-82.

- Na prodaju plug OLT trobrazni ravnjak u odličnom stanju. Tel: 061/200-32-17.

- Na prodaju mešaona kapaciteta 250 kilograma sa bunguračem za kukuruz u klipu i zrnu. Bungurač je trofazni, sa motorom od 4kw. Tel: 022/447-205.

- Na prodaju Odzacki rasturivac za djubrivo rasturivac je u odličnom stanju kupljen nov 2006 godine nosivosti 1500 kg cena vise nego povolja. Tel: 069/147-12-65.

- Na prodaju polovne kosačice od 40-80 e. Tel: 064/177-99-12.

- Na prodaju mašine za sejanje piliranog semena u stiropor kontejneru 209 rupa . Mašina puni kontejnere, pravi rupe za seme i stavila seme automatski. Brzina je oko 65000 semena na sat. Mogućnost prodaje posebno punjača supstrata, a posebno mašina za sejanje sitnog semena. Tel: 064/145-60-97.

- Na prodaju krunjač prekrupač Odzaci u jako dobrom stanju, cena nije fiksna.Zeljko. Tel: 064/573-04-47.

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVI, LOKALI

- Izdajem namešten stan – kuću 100m2, mogu fizički radnici, studenti, porodice. Tel: 062/154-29-10.

- Prodajem kuću u Sremskoj Rači. Kompletno renovirana. Lokal. Ogrman plac. Povoljno. Tel: 065/391-19-14.

- Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispustom za kože, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovaci kod Šida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdrevku. Dogovor. **SMS/Tel: 064/1629-737**

- Prodajem vikendicu u Ležimiru na placu od 15 ari. Tel: 063/761-24-40.

- Prodajem kuću u Planinskoj ulici površine 100m2na placu od8 ari, kompletno adaptirana. Tel: 063/321-255

- Prodajem novu kuću i poslovni prostor od 150m2 u Maloj Slavoniji cena 30.000 evra. Tel: 065/32-11-255.

- Prodajem kuću u ulici Maksima Gorkog 6 u Sremskoj Mitroviciod 120m2 i podrum. Tel: 064/429-47-85 i 061/209-20-36.

- Prodajem kuću u Žarkovcima. Tel: 063/198-86-26.

- Izdajem namešten stan – kuću 100m2, mogu fizički radnici, studenti, porodice. Tel: 062/154-29-10.

- Prodajem kuću u Sremskoj Rači. Kompletno renovirana. Lokal. Ogrman plac. Povoljno. Tel: 065/391-19-14.

- Izdajem nenameštenu kuću 90m2 sa dvorištem i garažom na Crvenoj česmi blizina ekonomске škole 9 maj, cena dogovor. Tel: 066/509-38-47.

- Prodajem kuću u ulici Maksima Gorkog br.6 u Sremskoj Mitrovici od 120m2 i podrum ispod cele kuće sa oko 5 ari placa. Cena povoljna. Tel: 064/429-47-85 i 061/209-20-36.

Prodajem vikendicu sa šljivicom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ari, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

- Izdajem kuću 160m2 severno od Planinske. Sremska Mitrovica. Tel: 062/8699-843.

- Prodajem kuću 125m2 poslovni prostor 60m2 na placu 8 ari, centar. Tel: 064/240-62-54.

- Prodajem njivu kb.7448 površine 086 07 hektara i 7364 površine 0,4166 hektara obe u Maloj Slavoniji. Tel: 612-612.

- Prodajem kuću na dva sprata sa potkovljem u Laćarku, Cerska 106, ili menjam za kuću u Bosni ili za auto, cena povoljna. Tel: 035750478 i 00491632414078.

- Prodajem plac od 5 ari, naselje Maša Slavonija, Sremska Mitrovica. Tel: 064/358-55-03.

- Prodajem kuću u Planinskoj ulici površine 100m2 (dnevna soba + 3 spavaće sobe) na placu od 8 ari. Kuća je u celosti renovirana. Tel: 065/321-12-55.

- Prodajem kuću kod Lipe od 150m2. Tel: 064/889-47-19.

- Prodajem kuću 125m2, poslovni prostor 60m2 na placu od 8 ari, centar. Tel: 064/240-62-54.

- Prodajem dve kuće na istom placu Bulevar Konstantina Velikog 16. Tel: 022/610-210 i 061/185-57-40

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem sadnice maline glen (bez trna), sadnice su ekstra kvaliteta, iz redovno održavanog zasada starog 2 godine. Gajene ispod planine Cer. Cena 20 din. komad. Tel: 064/001-6627.

- Na prodaju med repica, bagrem, lipa/livada, lipa/suncokret... Željko. Tel: 069/319-59-50.

- Prodajem suve šljive ekstra kvaliteta, sa kospom ili bez, cena 300 do 350 dinara, za veće količine dogovor za cenu. Tel: 065/451-0294 I 015/727-40-93.</li

• Prodajem baliranu detelinu oko 350 kom. Tel: 022/661-004.

• Prodajem stočno brašno, 6 tona. Tel: 069/640-785.

• Na prodaju sojina pogača, takođe vršim zamenu soje za pogacu, na 100kg soje, dobijate 82kg pogače. Tel: 066/644-17-25.

• Prodajem 1000 bala livadskog sena Tel: 063/778-1487

• Odlična zob, ostalo još oko 200 -300kg... 35 din kilogram..Debric kod Šapca. Tel: 060/381-82-12.

• Prodajem slamu, jedna bala 100 dinara. Tel: 064/257-45-29.

• Prodajemo očišćen, suv lešnik, različitih kvalitetnih sorti, rod 2015. godine, prva klasa. Trenutno u ponudi 2t. Tel: 063/357-668 i 063/762-60-92.

• Prodajem sadnice bagrema. Tel: 064/332-04-98.

• Prodajem sadnice proverene sorte vilamet. Sadni materijal iz dobrog, zdravog zasada. Saljem brzom postom. Tel: 064/001-6627.

• Prodajem sadnice maline Glen (bez trna) sadnice su ekstra kvaliteta iz redovno održavanog zasada, starog 2 godine. Gajene ispod planine Cer. Cena 20 din komad. Tel: 064/001-66-27.

• Na prodaju sadnice paulovnije. Na veće kolicine cena po dogovoru. Kvalitet sadnog materijala zagarantovan. Tel: 022/382-519 i 062/221-898.

• Prodajem rasad paprike babure Blondi i Bobita. Tel: 063/510-868.

USLUGE, POSLOVI

• Časovi matematike za osnovce i srednjoškolce. Nebojša. Tel: 065/39-11-914.

• Potreban radnik sa iskustvom, automehaničar. Tel: 064/171-00-47 i 060/517-10-04.

• Časovi matematike diplomirani matematičar daje časove svim uzrastima, pripreme za prijemni ispit za srednje škole i fakultete. Tel: 617-525 i 611-622.

• U srpskom selu, radno sposobnom bračnom paru dajemo na korišćenje kuću sa okućnicom. Tel: 065/387-86-92.

• Potreban radnik sa iskustvom, automehaničar. Tel: 064/171-00-47 i 060/517-10-04.

• Vodoinstalaterski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197.

• Potrebna dva konobara u piceriji. Tel: 065/221-12-33.

• Pokretnoj ženskoj osobi potrebna žena srednjih godina za negu u kući. Tel: 640-185.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Zbog nemogućnosti držanja na prodaju voma krupan jarac star 2 godine. Tel: 064/175-29-76.

• Na prodaju Alpsi Ustrojen jarac pre 6 meseci. Star godinu po Dana . teza je 80 kg. Tel: 064/239-46-62.

• Na prodaju organski hranjene svinje bez hemije i koncentrata, 5 svinja, od 100 do 200 kila žive vase stare oko 8 meseci, organski hranjene, bez koncentrata aditiva i hemije. Hranjene koprivom, jecmom, ovasonom, kukuruzom i tritikalom. Tel: 062/177-32-37.

• Prodajem pet koza i osam jarića. Cena po dogovoru. Tel: 063/703-80-76.

• Na prodaju muško ždrebe - lipicaner, staro 10 meseci, cena 700 EVR. Na prodaju žensko ždrebe - lipicaner, staro 7 meseci, cena 600 EVR. Miroslav. Tel: 062/852-79-43.

• Prodajem suprasnu mangulicu. Cena po dogovoru. Tel: 063/703-80-76.

• Prodajem ovnu - rogan, druga godina, oko 85kg, sa rogovima i runom. Rase vinterberg. Tel: 064/221-3069 I 015/262-228.

• Na prodaju prva krmačamangulica sa pet prasića starih četiri meseca. Tel: 064/239-46-62.

• Na prodaju dva proslogodisnja petla zutog orpingtona. Tel: 061/215-45-94.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis
– kako do boljih prilaza na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING

Tel/fax 022/610-496

Mob: 063/8526-021

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

• Na prodaju šilježe žensko, 37-40 kilograma cena 300 dinara po kilogramu. Tel: 064/128-1072 i 064/233-83-22.

• Hitno prodajem sjarne koze, 5 sjarnih koza i 1 Jarca za priplod od 15 meseci. Ukupno 500 EUR. A može i dogovor. Tel: 061/299-11-25.

• Prodajem Fiat Punto godina proizvodnje 2002, benzinc 4-oro vrate, rađen za Nemačko tržište. Tel: 063/529-672.

• Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

• Na prodaju jaganjci za klanje, od 25 do 35 kg. Tel: 065/254-0432 I 063/808-3025.

• Prodajem kravu sa ženskim teletom 25 do 30 litera mleka, i 6 meseci steonu junicu. Tel: 064/140-12-26 I 022/480-154.

PLASTENICI, STAKLENICI

• Na prodaju Staklenik površine 8x4m, sa policama duž celog staklenika u 3 reda. Debeljina cevi je 3x4cm. Staklenik je iz 10 delova. Ima 4 prozora sa strana i vrata. Tel: 022/326-715 i 063/806-79-52.

• Prodaja gotovih plastenika širine 6m, 8m i 10m, a dužine koja vama odgovara. Dogovor oko montaže, konstrukcije, spoljašnje i unutrašnje folije. Tel: 064/065-08-58.

PČELARSTVO

• Prodajem 18 pčelinjih društava na po 10 LR ramova i 5 pčelinjih društava na po 2 Fararova nastavka. Pčele se mogu videti i pregledati. U odličnom su stanju i biće potpuno spremne za bagremovu pašu. Tel: 022/673-447.

• Povoljno prodajem LR rojeve. Tel: 064/458-32-26.

• Prodajem sto društava (rojeva) na 10 LR ramova. Od toga je 5 do 6 ramova otvorenog i zatvorenog legla, sa pripadajućom maticom i 4 do 5 ramova perge i meda. Društva (rojeve) možete preuzeti sredinom aprila. Tel: 063/236-570.

KUĆNI LJUBIMCI

• Na prodaju prošlogodišnje kokinkine. Tel: 061/215-45-94.

• Leghorn. Petao i 4 koke. Tel: 064/128-10-72.

• Hajkom i panon beli kunići, starosti mesec dana, cena je po mesecu starosti. Tel: 064/128-10-72 i 061/623-90-24.

• Hajkom kunići - zečevi svih uzrasta cena po mesecu, 400din. Tel: 063/869-21-17.

MOTORNA VOZILA

• Prodajem Reno Senik 1,9 TD, godina proizvodnje 2005. Tel: 063/800-32-75.

Roloplast Mošić

• Ukrasni bunari i mostići i drvena kolica, vrlo povoljno, vrlo lep ukras za dvorište. Tel: 061/616-2800 i 062/626-803

• Prskalica za cveće, travu, metalna Kanadska. Nova kanadska prskalica za cveće, travu, metalna sa ventilom za regulisanje protoka vode. Tel: 063/557-477

• Nova muzilica Diva, pod garancijom od 18 meseci, providna kanta 20 litara. Tel: 022/555-178 i 062/555-178

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE U KOMPANIJI SA TRADICIJOM DUGOM 200 GODINA! TEL: 064/4615-799

• Na prodaju nova kanta za muzilicu nad 20 litara, providna, sa poklopcom i dihtungom. Tel: 022/555-178 i 062/555-178

• Na prodaju mešaona kapaciteta 250 kilograma sa bunguračem za kukuruz u klipu i zrnu. Bungurač je trofazni, sa motorom od 4kw. Tel: 022/447-205

• Na prodaju više komada traktorskih kabina, cena od 200 do 400 EUR. Tel: 063/531-155

• Na prodaju dobro očuvan rasturivač veštačkog dubriva. Korišćen samo jednu sezonom. Tel: 063/575-040

• Prodajem sadnice maline Glen (bez trna) sadnice su ekstra kvaliteta iz redovno održavanog zasada, starog 2 godine. Gajene ispod planine Cer. Cena 20 din komad. Tel: 064/001-66-27.

• Na prodaju kavezi za koke nosilje, sa hranilicama i pojilicama, veoma povoljno. Može za 10, 20, 30... koka, lako sklopivi, a zauzimaju malo prostora. Tel: 064/37-27-852.

• Na prodaju procesor malo korišćen, moguća zamena za zrno soje ili kukuruz. Tel: 062/381-238

• Čerupanje pilića, kapacitet 3 komada odjednom, motor monofazni. Tel: 064/381-1671

• Prodajem kombinovanu mašinu za krunjenje i prekrupu "Odžaci". Ivan. Tel: 064/987-1306

• Iznajmljujem kazan za rakiju. Tel: 064/125-30-66

• Prodajem peć za CG 25 kilovati Šimanovačka, cena po dogovoru. Tel: 064/126-93-66

• OSB ploče podaščavanje krovova 296din m2. Prevoz na adresu Tel: 062/437-236

• Tražim cimerku za dvosoban stan u naselju kod sportskog centra Pinki. Tel: 066/420-030.

• Prodajem kompletno opremljenu pekaru u Grgurevcima. Tel: 022/632-199 i 065/872-88-75.

• Na prodaju Power Tehnik 2400W Duvac-Usisivač u odlicnom stanju, u potpunosti ispravan, moguća svaka proba kod mene lično 2400W. Tel: 061/559-24-66.

• Kartonske kutije za transport rojeva: 5 LR ramova, 10 LR ramova, 5 DB ramova. Kutije su veoma čvrste, dupla ventilacija, pomoćno leto, za sva pitanja stojim na raspolaganju. Tel: 063/402-334.

• Prodajem kolje bagremovo svih dimenzija, kolje ekstra klase. Tel: 064/001-66-27.

• Na prodaju ovčija creva usoljena 92m + od 1450 din. Svinjska creva usoljena 92m + od 1450 din. Tel: 064/128-60-22 i 022/623-131.

• Prodajem plasticne cisterne od 1000l. cena 75 eura, za veće kolicine dogovor. Tel: 062/851-88-99.

• Na prodaju traktorska kabina, ima više komada. Tel: 063/531-155.

• Na prodaju dve uske gume sa felnama za IMT 577,560 ili 565, oznake 13-6-36, u perfektnom stanju bez ikakvih oštećenja, kao nove. Tel: 063/531-155.

• Na prodaju stabilan sistem linijske muže za mužu dve krave istovremeno. Tel: 063/528-743 i 065/439-02-12.

• Prodajem nove muzilice, posuda 20 litara garancija, monofazna struja, dostava na adresu. Tel: 062/836-67-31.

• Na prodaju nova muzilica diva koja muže sva cetiri vremena istovremeno, muzilica je pod garancijom od godinu dana, saljemo aks brzom postom. Tel: 062/555-178 i 022/555-178.

• Na prodaju guma sa felnom za kombajn zmaj 142 dimenzije 70x50x16 cena je 45e. Tel: 069/147-12-65.

• Na prodaju dve duvanske sušare svaka po 60 rama na gas, sadilica 4 reda za duvan (obična) i plastenik dužine 3

U plastenicima 120.000 stabljika rasada

Porodica Paunović iz Jarka, živi od poljoprivrede. O gazdinstvu i svim radovima u polju, brinu otac, majka i 31-godišnji **Milutin Paunović**. Jedna čerka je vlasnica frizerskog salona i živi u Novom Sadu, druga je na studijama. Osnovna proizvodnja kojom se bave je povtarstvo. Pšenici seju isključivo zbog plodoreda jer seju dosta povrća. Ono zahteva plodore, jer neke kulture ne podnose monokulturu. Milutin, koji je odlučio da ostane na zemlji i živi od poljoprivrede, kaže da se ne može godinama sejati paprika na pariku, lubenica na lubenicu. Od 40 jutara zemlje koje obrađuju, u sopstvenom vlasništvu imaju oko 23 jutra, ostalo je u zakupu.

- Uglavnom je to paprika, lubenica, dinja. Imamo i kupus koji je trenutno u plasteniku, i polovinom aprila treba da se seče. Kupus za svežu potrošnju koji će početkom maja biti za upotrebu, posjejan je napolju, pokriven agrotekstilom. Paprika koja je rasađena u plasteniku, biće spremna za branje polovinom maja. U plastenicima je oko 120.000 rasada različitih biljaka – kaže Milutin.

U porodici Paunović, bavljenje povtarstvom je tradicija. Sa plasteničkom proizvodnjom počeli su 2011. godine.

- Pošto živimo u eri moderne tehnologije, putem interneta pokušavamo da pratimo sve informacije, aktuelne i važne za našu proizvodnju. Ipak, najbitnije je ono iskustvo na samom terenu. Uveo sam poslednjih godina par novih hibrida paprike i lubenica. Prosto, i vremenski uslovi su takvi da čovek mora da stalno napreduje. Sedam dana padavina u maju, mogu da kod lubenice blokiraju korenov sistem, vreža ne može da othraniti plodove, zatim usledi sunčan period, kao

Milutin Paunović

2015. godine, i lubenice budu spržene. To vam je otvorena fabrika.

Bavljenje povtarstvom bez navodnjavanja je nemoguće. Imaju svoje bune, nešto se navodnjava električnom energijom, nešto dizel motorima. Pošto užgajaju i pasulj, poseduju sistem za navodnjavanje, kap po kap. Isteč Milutin da su bili prvi u selu koji su čak i kukuruz navodnjavali, i postigli odlične rezultate.

- Najveći problem je nesigurno tržište, uvoznički lobi, i plasman robe. Pravilo u povtarstvu je da onaj prvi dinar

koji stigne, jeste najvažniji. Pojavljuje se sada sve više malih plastenika, jer mnogi ostaju bez posla, i vide način da tako prežive. Naprave jedan mali plastenik, izduž na pijacu, prodaju. Mi ne radimo sitnu prodaju. Robu plasiramo magacinima, koji je potom prodaju velikim trgovinskim lancima. Proizvode prodajem od kuće, i tako dobijamo i manju cenu. Nemamo mi razvijenu distributivnu mrežu i svoje kamione, pa da to radimo sami. Bude tu muke i oko naplate koja zna da kasni, a drugo mi nemamo kvote koje država odredi, kao što je to u zemljama EU. Subvencije koje dobija njihov poljoprivrednik, i ove kod nas, se ne mogu porebiti. Nije mi jasno kako može da se iz Holandije uvezе krompir za deset dinara u Srbiju, kada je tamo cena hektara zemlje 50.000 evra, kada sat radnika košta 5 evra, kada je tamo sve skuplje, kako onda oni mogu da proizvedu toliko jeftinu hranu i da je nama prodaju? Njihove vlade toliko subvencionisu svoju poljoprivrednu, da negde ubijaju našu ekonomiju. Cene naših ranih proizvoda, tako zavise od uvozničkog lobiya.

Nekada je u Jarku bilo mnogo povrata, danas to nije slučaj. Ulozi su ogromni, a problem je i radna snaga. Sa kiselim osmehom na licu, Milutin kaže da smo postali lenji:

- Mladi će pre da sede u kafiću, kladićnicama, i gube vreme, nego da rade u polju. Ja ustajem rano ujutro i ceo dan se radi. Noću se loži vatra u plasteniku, to radi moj otac. Plastenici se moraju otvarati, zatvarati, pratiti svakodnevno rast biljke. Sada se non stop loži. Kada sine sunce, malo se smanji utrošak energije. Hibridna semena, koja su izuzetno

Plastenik

skupa, da bi donela dobar rod, zahtevaju pune agrotehničke mere. Nema štednje ni na dubrivismu, ni na zaštiti. Prošle godine sam povećao površine, ali nemam dovoljno radnika. Bolje mi je da radim manju površinu, ali na najkvalitetniji način. Paprika se bere svakih sedam dana, sa veće površine svaki drugi dan. Ali, glavni problem je kako obezbediti radnu snagu.

Milutin misli da se sve odvija u pravcu da u zemlji bude oko 200 proizvođača, i da danas domaćinstva ostaju sa 10-15

jutara zemlje, koju obrađuju zastareлом mehanizacijom.

- Zbog potpune nesigurnosti svakog veda poljoprivredne proizvodnje, napušta se selo, i odlazi u grad za bilo kakvu platu, koja je mesečno sigurna. Ja ostajem u svom Jarku. Ne odustajem od svoje proizvodnje, pa kako bude - kaže na rastanku Milutin, spreman da nastavi i održi porodičnu povtaršku tradiciju.

A, nada ostaje. Doći će valjda i ta bojla, lepša, i slađa vremena.

M. Ninković

ZRNO PLUS u
kombajniranju
sa FAO 300 i 400

ZRNO
PLUS

KONFITES FAO 430

BALASCO FAO 440

KAMPARIS FAO 370

KOLUMBARIS FAO 460

- Hibridi visokih i stabilnih prinosa zrna
- Hibridi koji omogućavaju sigurniju žetu i u uslovima ekstremnih vremenskih prilika
- Hibridi koji imaju kompletno završen klip u tipu
- Hibridi koji brzo otpuštaju vlagu iz zrna
- Hibridi koji omogućavaju proizvođaču lako i brzo kombajniranje bez gubitaka

www.kws.rs

SEJEMO
BUDUĆNOST
OD 1856

